1848. N°. 126.

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag*, *Zaturdag* en *Zondag*, is ƒ5 in de drie maanden.

WOENSDAG 21 JUNI.

De prijs der Advertentiën is, van een tot *vijf* regels, ƒ1.00, en voor eiken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

De revolutionnaire en de constitutionneele regering.

I.

Im Allgemeinen kann, meinen wir, kein verständiger Freund der politischen Freiheit ein Freund von Revolutionen seyn. Die Revolution ist dasz Gegentheil der Freiheit; sie ist gesetzwidrige Gewalt, ist Aufhebung des Gesetzes, dessen Gelten doch Bedingung der Freiheit bleibt. Andererseits aber wird jeder muthige Mann doch anerkennen, dasz unfreie Gewalt nöthigen Falls mit Gewalt zu vertreiben ist, dasz oftmals die Revolution der Freiheit erst den Weg bahnen muszte und dasz es dann für die Freunde der Freiheit nur darauf noch ankommt, den neuen gesetzlichen Zustand möglichst bald wieder an die Stelle des revolutionären treten zu lassen.

(*Köln. Zeit.* van 9 juni ll.)

In deze woorden is, dunkt ons, het onderscheid tusschen de constitutionneele en de revolutionnaire regering vrij duidelijk aangegeven. De constitutionneel-gezinde blijft altijd binnen den kring der wet, welker heerschappij »de voorwaarde der vrijheid" is, zoo lang zijne tegenpartij zich insgelijks binnen de grenzen der wet houdt. De revolutie mag niet middel zijn om zich van *de wet* te ontslaan, maar, integendeel, het middel om weder, wanneer de wagen buiten de rails is geraakt, op het regte spoor te komen. De revolutie is, zoo als de *Kölnische Zeitung* te regt zegt, aan de vrijheid vijandig (*das Gegentheil der Freiheit*). Er is geen toestand in welken men minder vrij is dan juist wanneer men aan geenerlei regel gebonden is, terwijl het vrijzinnigste bestuur tevens dat is, wat de meeste kracht ten toon spreidt.

Vooral in den tegenwoordigen tijd is het noodig dit onderscheid wel in het oog te houden, nu er zoovelen zijn, die, óf uit onverstand, óf met opzet, de partij der constitutionnelen en die der revolutionnairen met elkander zoeken te verwarren en over éénen kam te scheren. En echter is er niets zóózeer in strijd met het beginsel der constitutionneele regering, als juist eene revolutionnaire regering. Het absolutisme is revolutionnair, want ook daar is het niet *de wet* die regeert, maar *willekeur*, willekeur van eenen enkelen, terwijl onder de revolutionnaire regering het de willekeur der menigte is, die over de aangelegenheden van land en volk beschikt. Ook hier geldt de regel: *Les extrêmes se touchent*. Er zijn misschien geene landen die elkander in dit opzigt meer gelijken dan Rusland en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika. Gelijke oorzaken hebben daar gelijke gevolgen. In beide landen heeft men ééne volstrekte, alles overheerschende magt: in Rusland, de Czaar; in America, het Souvereine Volk. Geene wet waarborgt u tegen eenig misbruik van gezag, want de Czaar die heden de wet maakte, kan haar morgen geheel of ten deele weder opheffen; het Souvereine Volk gebiedt uit krachte zijner *plenitudo potestatis* dat, wat heden regt is, morgen onregt zal wezen; dat wat voor uwen buurman waar is voor u onwaar zijn zal: want, die de wet maakt kan haar ook te niet doen, kan haar emenderen, extenderen en abrogeren. Uwe zoogenaamde »vrijheid" bestaat slechts totdat de Czaar goedvindt u die bij eene ukase te ontnemen of het Souvereine Volk gelieft op u de *Lynch-law* toe te passen (1). De constitutionneele regering regeert door overtuiging; de absolutische, (d. i. de revolutionnaire) of de revolutionnaire (d. i. de absolutische) regering, regeert alleen door eene enkele magts-verklaring. *Sic volo, sic jubeo; stat pro ratione voluntas.*

Onder de *absolute* regering is het volk dood; onder de *revolutionnaire* regering wordt alles door het volk opgeslurpt; onder de *constitutionneele* regering heeft het volk regten en de individus hebben vrijheid. Het woord *regering* van eenen absoluten of revolutionnairen Staat te bezigen is eigenlijk onjuist; want onder de heerschappij van het absolutisme of het revolutionnarisme bestaat geene regering, dat is, *regelende* magt. Waar alle magt, alle gezag zich in ééne hand ophoopt, daar heerscht willekeur. Maar willekeur is geen *regel*. En zonder regel geene *regering*. Wij behoeven hier geen ander voorbeeld bij te brengen, dan onze eigene regering van behoud, die inderdaad, onder den schijn en de doode vormen der constitutionele regering, niets was dan een, met een dun vernis bedekt, absolutisme. Wanneer was men minder vrij dan onder het behoud? En terzelfder tijd, wanneer zag men zwakker en weifelender regering? Van waar die schijnbare tegenstrijdigheid? Omdat men niet den wettigen regel volgde, maar zijne willekeur, den indruk van het oogenblik, die, met elk volgend oogenblik afwisselend, hetzelfde wat zoo even was weggeworpen weder uit het slijk opraapte, of wat men zoo even nog geliefkoosd en ten Hemel verheven had, met minachting van zich stiet.

In den absoluten of revolutionnairen staat, is geene *vertegenwoordiging* denkbaar. Wat zou er te vertegenwoordigen zijn onder eene absolute regering? Het volk? De absolute regering erkent geen volk. Het volk is nog niet geboren, of, zoo men al het bestaan van het volk wil erkennen, het is een zwak en hulpeloos wicht, dat zonder leiband niet gaan kan en aan hetwelk men geenen eigenen wil toekent. En hoe zou er *vertegenwoordiging* kunnen bestaan in een revolutionnairen staat? De *vertegenwoordiging* is het ligchaam door het volk met de volmagt bekleed, om in zijnen naam *mede* te regeren? maar met wie zal hier de vertegenwoordiging *mede*regeren? Met de regering? Er is geene regering. De regering is het volk, het volk dat tegelijk de grondwetgevende en de gewone wetgevende magt en de uitvoerende magt met al hare vertakkingen (administrative en regterlijke) in zich vereenigt. De vertegenwoordiging zou dus hier niet de magt zijn die de wetten geeft *aan* het volk, maar zou zelve de wetten ontvangen *van* het volk. In den constitutionneelen staat is de vertegenwoordiging, het intermediair tusschen de regering en het volk, de hand die de schalen in evenwigt houdt, het gezag, dat *voor* en *in naam van* het volk optreedt, om de belangen van het volk voor te staan. Doch in eenen revolutionnairen staat, waarin het volk *alles* doet, is zulk eene vertegenwoordiging een hinderpaal en eene belemmering. Het volk stelt gevolmagtigden aan, om mede te regeren — *met* het volk, om de belangen van het volk voor te staan *bij* het volk, om het intermediair te zijn tusschen het volk *en* het volk. Welk een onzin! Ook hier weder raken de absolutische en de revolutionnaire regering elkander. De Czaar heeft geene mederegeerders maar klerken, het Souvereine Volk insgelijks. Men heeft dus ook hier weder niets dan onbeperkte magt; een' *wil* zonder een besturend hoofd; regering naar den luim van het oogenblik zonder beraad of overweging.

(1) De *Lynch-law* (aldus naar haren *uitvinder* genaamd) is een echt Americaansch product. Indien uw neus niet de eer heeft aan uwe geachte medeburgers te bevallen, of zij meenen dat de maatschappelijke »gelijkheid" gestoord wordt door de uitstekendheid uwer kin, die bij ongeluk een speldeknop meer vooruitsteekt dan andere Noord-Americaansche kinnen, of zij begrijpen dat de regten van den mensch of het bestaan der Republiek gevaar zouden loopen omdat gij, in plaats van vetleêren baggerlaarzen, verlakte schoenen draagt, zoo wordt de *Lynch-law* op u toegepast, dat is, gij wordt uitgekleed, in een vat met pik of teer gedompeld, daarop met pluimen en veêren bestrooid en ten slotte op een hoopje groene takkebossen vastgebonden, dat onder u in brand wordt gestoken. In Rusland vergenoegt men zich in een dergelijk geval u een paar duizend knoetslagen toe te dienen, of wel u naar den Kaukasus te zenden, om daar door de Tscherkessen gespietst te worden, of wel men zet u te werk in een Uralisch bergwerk of stuurt u naar Siberië om kool en rapen te planten.

Een beeld van eenen dergelijken revolutionnairen staat levert ons tegenwoordig Frankrijk. De Nationale Vergadering, de zoogenaamde vertegenwoordiging, gekozen door de meest uitgebreide volkskeuze, (*door* en *uit* het volk) wordt gestadig in hare werkzaamheden verhinderd en belemmerd door het volk. Men verwondert zich hierover; men heeft ongelijk. Niets is logischer en meer consequent. Frankrijk is op dit oogenblik eene alleenheerschappij, een absolute staat geworden; de autocraat is het Souvereine Volk. En nu is het inderdaad, niets meer dan natuurlijk en consequent geredeneerd wanneer de absolute en souvereine magt in haren wil niet gestuit wil zijn. Alle magt is ontbonden en opgelost in die ééne — het Volk. Het Volk *regeert*; dus kan er van geene *mederegering* sprake zijn, want die magt tegenover het volk die vroeger *de regering* heette, bestaat niet meer. Er bestaat dus ook geene *wet* meer; dus ook voor de individus geene *vrijheid* meer. Men leeft onder de ergste tyrannie die denkbaar is, onder de tyrannie der meerderheid. Niet het *verstand*, niet de *reden* beslist, maar het *getal*. Wat men *wet* noemt is niet de uitdrukking van hetgeen men voor *regt* houdt, maar van hetgeen het grootste aantal, de massa, wil.

Buitenlandsche berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 16 *juni*. Per courier is heden hier, direct uit Triëst van den 12den, het berigt aangebragt, dat deze haven op het punt stond, door de Sardinische vloot geblokkeerd te worden.

Dit had eene onbeschrijfelijke ontsteltenis aldaar te weeg gebragt, en men had dadelijk eenen courier naar Frankfort afgezonden, met last voor de afgevaardigden aldaar, bij den Bondsdag en het Parlement aan te dringen, dat deze eene verklaring zouden afgeven, volgens welke ieder vijandelijke maatregel door den Sardinischen admiraal tegen Triëst te nemen, beschouwd zal worden als eene oorlogsverklaring tegen Duitschland, tot welks gebied deze haven behoort. — Men verwacht met een levendig ongeduld het besluit, dat door den Bondsdag dienaangaande zal genomen worden. Deze berigten zijn uit officiële bronnen geput.

Weenen, 15 *juni*. De verkiezingen voor den rijksdag hebben hier met eene onverschilligheid plaats, die te meer in het oog valt, wanneer men bedenkt, hoezeer men zich ingespannen heeft om op de tegenwoordige hoogte te komen. Dit wordt veroorzaakt doordien indirecte verkiezingen de belangstelling der kiezers in geenen zoo hoogen graad gaande maken, alsmede door het slechte kiesstelsel voor de hoofdstad, waardoor de wijken in hare keuzen geheel op zich zelven staan. — In Praag is de rust eenigermate hersteld; de troepen houden de meeste pleinen en straten bezet; er zijn op verschillende punten kanonnen geplaatst, en uit de vensters van verscheidene huizen ziet men de geweren der soldaten uitsteken. Het bombardement heeft veel schade veroorzaakt. Brieven uit Boheme bevestigen onze voorspelling van gisteren, dat er een algemeenen opstand zoude uitbarsten; het landvolk trekt bij duizenden naar Praag en welligt zal binnen weinige dagen alle verkeer afgebroken zijn, zoo de ruiterij de vernieling van den spoorweg in de nabijheid van Praag niet verhindert.

Berlijn, 16 *juni*. Men zegt, dat de tijdelijke bevelhebber der burgerwacht zijne betrekking heeft nedergelegd. Zonder militaire hulp zal de rust waarschijnlijk niet hersteld worden. Velen zien nog ernstige gebeurtenissen te gemoet en vele familien hebben gisteren en heden de stad verlaten.

Berlijn, 17 *juni*. In de zitting van den rijksdag van gisteren zijn de namen voorgelezen van de gekozen leden der commissie voor het ontwerp van staatsregeling. Zij bestaat uit de heeren *Philipps*, *Wachsmuth*, *Reuter*, *Elsner*, *Bauerband*, *Evelt*, *Gierke*, *Niemeijer*, *Jonas*, *von Rodbertus*, *Ulrich*, *Balzer*, *Baumstark*, *Mätze*, *Reichensperger*, *Windhorst*, *Pelzer*, *von Daniels*, *Berends*, *Zachariä*, *Zenker*, *Waldeck*, *Bloem* en *Behnsch*.

De verkiezing van de 4de afdeeling, gevallen op de heeren *Windhorst*, *Pelzer* en *von Daniels*, wordt op voorstel van den heer *Abegg* voor ongeldig verklaard, zoodat deze afdeeling tot eene nieuwe verkiezing moet overgaan. Vervolgens is het verslag van de centrale afdeeling over het voorstel van den heer *Bloem*, over de onschendbaarheid der afgevaardigden uitgebragt. De afdeeling stelt voor, de wet volgenderwijze in te rigten. Ter bescherming van de Vergadering bijeengeroepen tot het daarstellen der Pruisische staatsregeling zullen de volgende bepalingen van kracht zijn: 1o. geen lid der vergadering kan wegens zijne uitgebragte stem, noch voor de woorden of meeningen, in zijne hoedanigheid als afgevaardigde geuit, tot verantwoording worden geroepen; 2o. geen lid kan wegens een hem ten laste gelegd misdrijf zonder toestemming der Vergadering worden gevangen genomen, tenzij op heeterdaad betrapt of 24 uren na het plegen daarvan. Soortgelijke toestemming wordt vereischt voor gevangenschap wegens schulden. 3o. Iedere vervolging tegen een lid der Vergadering moet op haar bevel worden gestaakt. Na eenige discussie is deze wet onmiddellijk met bijna eenparige stemmen aangenomen. Na eene woordenwisseling tusschen den afgevaardigde *Rodbertus* en den minister *Camphausen*, trekt de eerste het door hem gedaan voorstel weder in, betrekkelijk een door de Vergadering aan de Duitsche Nationale Vergadering te Frankfort te rigten adres. Daarna is de zitting geëindigd.

— De verkiezing der commissie voor de staatsregeling is zeer ten voordeele der linkerzijde uitgevallen. Bijna de helft der leden behoort tot die partij.

— De Nationale Vergadering heeft heden slechts eene korte zitting gehouden. De overste *Griesheim*, commissaris der regering, bragt rapport uit over de plundering van het tuighuis op den 14den. Dit rapport brengt vreeselijke feiten aan het licht. Men had den bevelhebber der troepen (de minister van Oorlog noemde hem niet, maar het is de majoor *Natzmer*), die de bovenste ruimten bezet hield, door beden en overredingen tot den aftogt genoopt. Men zeide hem dat, wanneer hij niet aftrok, hij de monarchie ten gronde rigten zou. De Koning, zeide men voorts, was uit Potsdam gevlugt, alle troepen hadden Berlijn verlaten; hij was nog alleen met zijne compagnie in de stad. Toen bewilligde majoor *Natzmer* in den aftogt. Maar nu begonnen ijsselijke tooneelen van plundering. De schoonste en nieuwste geweren werden geroofd, vaandels verscheurd en artillerie-modellen vernield. Duizend geweren, voorzien van eene nieuwe uitvinding, welke tot nog toe het geheim van Pruisen was, zijn verdwenen. Majoor *Natzmer* is in staat van beschuldiging gesteld. Dit verslag wekte op alle banken der vertegenwoordigers eene regtvaardige verbittering op. Toen de commissaris daarbij voegde, dat het volk de geplunderde geweren te koop aangeboden had, bereikte de verontwaardiging den hoogsten top.

Daarop deelde de president der ministers, *Camphausen*, officiëel mede, dat de minister van Oorlog, van Buitenlandsche Zaken en Onderwijs hun ontslag hadden ingezonden. De minister van Oorlog alleen was vervangen geworden door den generaal *von Schreckenstein*. Voorts verzocht hij de Vergadering, om tot dingsdag eerstkomende hare zittingen te willen verdagen, ten einde het ministerie zich inmiddels voltallig maken kon. De Kamer besloot alzoo.

Berlijn, 17 *juni*. Wij vernemen zoo even dat heden ook de minister van Koophandel en Openbare Werken, baron *von Patow*, zijn ontslag heeft ingediend. Men wijst reeds graaf *Bulow* als opvolger van den heer *von Patow*, aan. De heer *von Arnim* heeft de stad reeds verlaten en zich voorloopig naar zijne goederen begeven. — Onder de personen, die wegens de oproerige bewegingen van woensdag in hechtenis waren genomen, bevinden zich ook twee vrouwelijke leden van de democratische club, die zich als studenten verkleed aan het hoofd van eenige volkshoopen hadden gesteld.

Posen, 15 *juni*. Generaal *von Colomb* is tot gouverneur van Koningsbergen in Pruisen en *von Steinäcker* tot gouverneur van Posen benoemd. Tevens wordt uit eene goede bron medegedeeld, dat hier binnen kort eene commissie om de door de militairen begane buitensporigheden te onderzoeken, zal aankomen. Het stokslagen-stelsel heeft hier nog niet geheel uitgediend; wij ontvangen de tijding, dat nog voor eenige dagen in Rogasen en eenige plaatsen in de omstreken, de inwoners door de soldaten op eene gruwelijke wijze geslagen zijn. — De berigten aan de steeds vermeerderende aankomst van troepen, uit de binnenlanden van Rusland, aan de Russische grenzen worden bevestigd. Zonderling is het dat een groot gedeelte van onze troepen uit deze streken naar het westen trekt, zoodat hier slechts eene geringe krijgsmagt tegen de Russische blijft overstaan.

DENEMARKEN.

Apenrade, 15 *juni*. De Pruisische voorposten staan een half uur van hier. Men heeft alhier op eenige plaatsen het plaveisel van de straten genomen en van timmerhout, steenen, wagens enz. barricaden gemaakt; insgelijks in de verschillende voorsteden. Eenige toegangen heeft men geheel en al ontoegankelijk gemaakt. Er worden alle maatregelen genomen om zich bij eenen aanval van de Denen te verdedigen.

Flensburg, 16 *juni* Het eiland Alsen zou door de Denen reeds geheel ontruimd zijn; deze schijnen zich naar het noordelijk gedeelte van het vasteland ingescheept te hebben.

ENGELAND.

Londen, 17 *juni*. Aan het bureau van Buitenlandsche Zaken is heden een kabinetsraad gehouden. Lord *John Russell* heeft gisteren eene audiëntie [illegible] de Koningin gehad.

— Gisteren avond heeft lord *J. Russell* zijn voorslag nopens de West-Indiën gedaan. Zijns i[illegible] ziens was de tegenwoordige staat van kwijning a[illegible] daar meer gezien, en waren de koloniën toch [illegible] weder opgekomen; minder de oogenblikkelijke kw[illegible]ning, dan den algemeenen stand der wetgeving m[illegible] men in het oog houden. Twee zaken hadden [illegible] West-Indiën zwaar getroffen; vooreerst, de afschaffing van de slavernij; dit was eene groote daad [illegible] menschenliefde en regtvaardigheid; ware die [illegible]regel niet genomen, men zou de West-Indi[illegible] veel kommerlijker staat zien. De proefneming [illegible] Europeanen als werklieden in de West Indiën [illegible] voeren, was mislukt; dat der vestiging van Ko[illegible] was weinig meer geslaagd; andere maatregelen [illegible]ren genomen, waartegen men in der tijd wel veel [illegible] opgekomen, doch die toch niet verwerpelijk sche[illegible] De andere schok, aan de West Indiën toegebra[illegible] was de verandering in de suikerregten, door d[illegible] invoer van suiker van vrijen arbeid in 1845 en v[illegible] alle vreemde suiker in 1846, onder verschillen[illegible] vermindering van regten, welke in 1851 zouden u[illegible]loopen op eene volkomen gelijkheid van suiker-re[illegible]ten. Het doel der wet van 1846 was goed. Dit w[illegible] om de suiker in Engeland goedkooper te maken; d[illegible] doel was bereikt, gelijk het oogmerk van de w[illegible] van 1834, de bevrijding van 800,000 slaven. In[illegible]tusschen hadden de eigenaars in de West-Indië[illegible] door de wet van 1846 veel geleden, en hadden [illegible] aanspraak op eenige opbeuring. De minister stel[illegible] voor een voorschot aan de koloniën te doen, onde[illegible] waarborg van de koloniale inkomsten, ten behoe[illegible] van de kosten van landverhuizing; met ande[illegible] woorden stelde hij een waarborg voor eene kolonial[illegible] leening van 500,000 £ voor, boven de £ 150,000 die het Huis reeds in deze zitting heeft gewaarborg[illegible]

De minister sloeg wijders voor, na den 5den ju[illegible] dezes jaars, het regt op de koloniale suiker te ver[illegible]minderen tot 13 sh., en dan trapsgewijs jaarlijks totdat het in 1854 10 sh. zal bereikt hebben. H[illegible] wilde het regt op gewone vreemde moscovado suike[illegible] laten, zoo als bij de wet van 1846; doch hij sloe[illegible] een nieuw onderscheidend regt voor de vreemd[illegible] bruine gekleide suiker voor, als van 5 juli 1848 t[illegible] 5 juli 1849, zou het regt 20 sh. blijven, en da[illegible] per jaar 1 sh. 6 p. afnemen, totdat het in ju[illegible] 1854 een regt van 10 sh. zou bereikt hebben.

Van verscheiden zijden werd dit ontwerp als ongenoegzaam of om andere redenen bestreden. De kanselier van de schatkist betoogde daarop de onmogelijkheid, om alle suiker van slavenarbeid uit dit land te weren.

Lord *Bentinck* meende, dat de mail, die deze tijdingen naar de West-Indiën zal overbrengen, aldaar verderf zou aanbrengen. Lord *J. Russell* zeide nader, dat er hier te lande geene reactie tegen de vrijheid van handel was ontstaan, dat men waken moest, dat de verbruiker in Engeland niet noodeloos dure suiker zou slijten; en dat een onderscheidend regt van 10 sh. op vreemde suiker, door sommige leden verlangd, daartoe zou leiden.

FRANKRIJK.

Parijs, 17 *juni*. De commissie voor de constitutie is gisteren weder bijeengekomen en houdt heden hare laatste vergadering. Het drukken harer resolutiën heeft gelijken tred gehouden met hare werkzaamheden, zoodat de heer *Armand Marrast* vermoedelijk op aanstaanden maandag rapport zal kunnen uitbrengen.

— De schrijver van den dreigenden brief, dien de president der Nationale Vergadering jl. donderdag ontving, is inderdaad (zoo als hij zich bekend gemaakt had) een oud kweekeling der polytechnische school, en onlangs afgevaardigde der werklieden bij de debatten over den arbeid, in het Luxemburg. Ongelukkiglijk echter is hij voor eenigen tijd, uithoofde van gekrenkte verstandelijke vermogens, in een krankzinnigengesticht opgesloten.

— De heer *Guizot* heeft in de salons der Engelsche aristocratie eene brochure in omloop gebragt, die hij voor den druk schijnt te bestemmen. Hij beklaagt zich over het dubbele spel dat *Lodewijk Philips* met hem gedreven en daardoor het koningschap zijn val bereid heeft. Volgens de opgave van den heer *Guizot* zou de Koning het ontslag zijner ministers aangenomen en het bestuur der zaken aan den heer *Molé* opgedragen hebben, wiens benoeming echter niet geteekend is geworden. Aldus zou eene tusschenregering (*interregnum*) ontstaan zijn, die aanleiding gaf tot verwarring van bevelen of liever tot geheel gebrek van directie. Op die wijze zou *Lodewijk Philips* zich eene soort van dictatorschap verschaft hebben, die hem veroorloofde, naar mate van den uitslag van den begonnen strijd, of den bijstand van den heer *Molé* aan te nemen, of de heeren *Guizot* en *Duchâtel* te behouden.

— Er wordt verzekerd, dat onder de merkwaardige stukken, die dezer dagen in handen der politie zijn gevallen, zich bevinden benoemingen tot officier bij de nieuwe keizerlijke garde.

— Wij hebben voor eenige dagen gemeld, dat de Prins van *Joinville* zich ongesteld bevond. Thans verneemt men, dat de baron *Pasquier*, voormalig eerste geneesheer des Konings, heden in allen spoed naar Claremont vertrokken is, om den zieke, die thans zorg begint te baren, bij te staan.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, 19 juni. De Tweede Kamer der Staten-Generaal zal morgen, dingsdag, ten twee ure de werkzaamheden hervatten. Alsdan zal het ontwerp van gewijzigde grondwet van regeringswege worden aangeboden.

Gisteren avond ten 8 ure zijn HH. Exc. de ministers weder vergaderd geweest: deze zitting heeft wederom zeer lang geduurd.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

's Gravenhage, 19 juni.

Het slot van het rapport der commissie van de Tweede Kamer, uitgebragt in de zitting van den ..den mei jl., aangaande de van regeringswege ingekomende verslagen omtrent het gebruik der geldmiddelen over 1845 en 1846, luidt als volgt:

De commissie vermeend hiermede aan de haar opgelegde taak, voor hetgeen betreft het in hare handen gestelde verslag van het gebruik der geldmiddelen over de dienstjaren 1844 en 1845, te hebben voldaan. Het behoort niet tot haren werkkring, alhier eenige bepaalde conclusie te doen volgen, maar zij vermeent toch als slotsom van haar onderzoek nog te mogen geven, dat, wanneer de regering niet heeft voldaan aan hetgeen, naar oordeel der commissie, bij art. 126 is verlangd, bewerende de minister daartoe *niet* te zijn gehouden. dit artikel zelf, verduidelijking, aanvulling en verbetering vordert. Niet stellig genoeg is aldaar uitgedrukt de verpligte verantwoording in de bijzonderheden van het gebruik van hetgeen als een algemeene post op de begrooting voorkwam. Geheel is daarbij voorbijgezien de toepassing der grondwettige aansprakelijkheid voor het geval van onwettig gekeurde uitgaven. Het doen van verslag en het mededeelen eener afgesloten rekening beteekent, zonder eenige nadere uitspraak of beslissing der wetgevende magt, te veel of te weinig.

Alvorens te eindigen, rekent de commissie het nog een aangenaam gedeelte van dezen haren arbeid, na zoovele aanmerkingen over den vorm en den inhoud der ministeriëele verslagen over het gebruik der geldmiddelen, nog te kunnen wijzen op de verblijdende teekenen, die zich, voor het tijdvak harer beschouwing, bij den algemeenen toestand onzer finantiën vertoonen. Zij wil namelijk melding maken van de gunstige uitkomsten der wet van 6 maart 1844, in betrekking tot den achterstand over 1840 en vroeger en de daaraanvolgende jaren. Volgens de nu bekende uitkomsten, is voorzien in de tekorten en achterstanden tot het jaar 1844 ingesloten, te zamen ten bedrage van *f* 20,117,247.62½. Hierdoor is volkomen aangevuld al hetgeen het rijk in deszelfs geldelijke administratie was ten achteren gebleven, terwijl, in verband tot de verdere maatregelen in 1844 genomen, en bij verwezenlijking der uitzigten op de bijdragen uit de geldmiddelen onzer overzeesche bezittingen, bij de geldelijke administratie des rijks met het jaar 1845 het standpunt van gelijkheid tusschen inkomsten en lasten scheen te zijn gekomen. Nog laatstelijk op den 28sten februari dezes jaars is door den toenmaligen minister van Finantiën verklaard, dat hem geene omstandigheden zijn voorgekomen, die hem niet zouden mogen doen deelen in het gevoelen, door zijnen ambtsvoorganger ten aanzien van het gunstige van den geldelijken toestand des rijks daarbij aan den dag gelegd. De commissie, zonder zich over alle vooruitzigten en verzekeringen des ministers van Finantiën te willen verklaren, vermeent echter met volle gerustheid te mogen zeggen, dat het oordeel over de finantiën van Nederland, op 1 januari 1847 uit te spreken, zich zeer gunstig onderscheidt van hetgeen destijds over de finantien der meeste mogendheden ware te zeggen geweest.

Groningen, 16 juni. Nadat gisteren weder twee vergaderingen waren gehouden van het Nederlandsch Landhuishoudkundig Congres, vereenigden zich 240 leden van het congres tot eén vriendschappelijk diner in de zaal der societeit *de Harmonie*, daartoe door de leden afgestaan. Menige hartelijke toast werd er op den bloei der vereeniging ingesteld, die getuigde van de meest gewenschte overeenstemming tusschen de bewoners der verschillende provinciën van het rijk.

De laatste vergadering van het congres werd dezen morgen ten negen ure geopend. Hoewel reeds eenige leden waren vertrokken, die om beroeps- of ambtsbezigheden huiswaarts hadden moeten keeren, was de opkomst nog boven verwachting, en zijn weder vele belangrijke zaken behandeld en besluiten genomen. Het is niet mogelijk van alles reeds een zoo zaakrijk verslag te geven als wel door velen zal worden gewenscht, die in het geheele vaderland met belangstelling op deze vereeniging het oog gevestigd hebben. Er werd onder anderen vastgesteld een adres aan Z. M. den Koning, door bijna alle daar vereenigden geteekend, om afschaffing der tienden te bepalen bij de wet; *commissiën benoemd* over de aan te wenden pogingen ter benoeming bij het departement van Binnenlandsche Zaken van een zaakkundige, om uitsluitend te worden belast met de zorg voor de belangen van den landbouw, waarbij nog werd aangemerkt, dat het de bedoeling was, dat zoo iemand niet bepaaldelijk op zijn bureau moest gevestigd zijn, maar zoo veel mogelijk alles den landbouw betreffende zelf onderzoeken, en ook vooral de kennis bezitten om dit met vrucht te kunnen doen; betrekkelijk de inpoldering van den Dollard en de Lauwerzee; over buitenlandsche kolonisatie; over den invloed der beperkte geld-circulatie op den landbouw, en meer andere onderwerpen.

Er werd bepaald, dat men het volgende congres in de tweede helft der maand juni zal houden, en zijn tot leden van het bestuur benoemd de heeren: mr. *J. G. van Nes*, voorzitter; mr. *W. R. Boer*, secretaris; *A. de Beaufort*, penningmeester; professor *J. G. Mulder*, *P. H. J. Wellenberg* en dr. *J. C. Ballot*, plaatsvervangers, allen te Utrecht; tegen den middag waren de werkzaamheden afgeloopen en sloot de voorzitter met eene zeer gepaste toespraak het derde Nederlandsch Landhuishoudkundig Congres.

Gisteren, zelfs nog heden morgen, hadden zich op nieuw leden ook uit andere provinciën doen inschrijven, zoodat derzelver getal tot 723 is geklommen; van eene zoodanige vereeniging zal wel in ons vaderland geen voorbeeld bestaan. Moge zij meer en meer plaats hebben, steeds uitloopen tot bevordering van het geluk der natie, daarbij steeds de zaken met zoo veel belangstelling als hier overwogen en behandeld, en die behandeling geleid worden op eene zoo waardige wijze, als hier door den voorzitter mr. *B. Wichers* is geschied, dan kan het niet uitblijven, of allen, van welken stand of rang in de maatschappij, zullen even als hier zoo algemeen mogelijk het geval was, de Nederlandsche landhuishoudkundige congressen op hoogen prijs stellen.

Na den afloop van het congres werd de aangekondigde harddraverij gehouden, waartoe 18 paarden waren opgekomen. Deze werd door het schoonste weder begunstigd en hoogst aanzienlijk was de schaar bij dit volksfeest tegenwoordig. De prijs, bestaande uit twee honderd vijftig gulden, werd behaald door de bruine merrie *'t Haasje*, toebehoorende aan *M. D. Annema*, te Ried, terwijl de premie vijftig gulden, werd toegewezen aan eene bruine bles, ruin, van *A. P. van der Meulen*, te Eenrum. (*Amst. Ct.*)

† *Meppel, 14 juni.* Dezer dagen is door het bestuur der stad Meppel gearresteerd den hoofdelijken omslag der gemeente en wel tot een bedrag 100 pCt. hooger dan de laatste jaren, 't welk, vooral in de tegenwoordige tijdsomstandigheden, de oorzaak is van groote misnoegdheid onder de burgerij. Het bestuur stelt zich ten regel alle uitgaven bijkans alleen door dien omslag te dekken, en geene middelen worden beproefd, om op andere wijzen in de behoeften te voorzien. Noch van markten, noch van scheepvaart, wordt direct iets door de *stad* genoten, integendeel brengen die haar schade aan, immers straten, bruggen, kaaijen enz. moet de burgerij onderhouden, ten gerieve van de landlieden en schippers. De buitengewone uitgaven zijn wel grootendeels toe te schrijven aan de omstandigheden der laatste dure jaren, maar dan toch had het bestuur de bevoegdheid een gedeelte te negociëren, gelijk het wel tot een ander doel heeft getracht; echter zijn toen de inschrijvings-billetten *in blanco* gebleven, 't welk geen verwondering kan baren, daar noch burgemeester, noch wethouders of raden tot de inschrijving zijn voorgegaan, en alzoo geene groote blijken hebben gegeven van hunne belangstelling in de stads aangelegenheden, welker behartiging aan hunne zorg is toevertrouwd. Vele reclames zijn dan ook ingediend zoo tegen den hoofdelijken omslag als tegen onderscheidene plaatselijke aangelegenheden. Wij hopen eerstdaags een kort verslag te geven omtrent de politie, de inrigting van het armwezen, bijzonder *de wijze van bedeeling* (de hoofdoorzaak van den treurigen toestand der stedelijke finantiën) en het lager onderwijs, voor zooveel betreft de omslag der schoolgelden of *de plaatselijke belasting op de kinderen.*

ARNHEM, *20 juni.*

Men leest in de *Kölnische Zeitung*:

»Er heerscht in de Hollandsche dagbladen, die zich met de binnenlandsche staatkunde bezig houden, een scherpe toon, eene bittere stemming tegen Duitschland. Wij betreuren het diep, gelijk wij alles betreuren, wat tot eene »gekunstelde wederkeerige vervreemding, van twee volken kan leiden, die door hunne ligging, door verwantschap van afkomst en spraak door de natuur bestemd zijn om zich op het naauwst met elkander te verbinden en op eene vriendschappelijke wijze handel te drijven." Ook de Duitsche pers heeft zich *voor* de nieuwe omwenteling aan menig bitter woord tegen Holland schuldig gemaakt. In Holland daarentegen heeft zich de bittere stemming eerst volkomen doen kennen *na* de omwenteling; volgaarne schijnt men de eerste gelegenheid de beste aangegrepen te hebben, om een' ouden ingewortelden haat lucht te geven, om Duitschland te beschuldigen van heerschzucht, bedrog en eene eigendunkelijke handelwijze. Het voorwendsel daartoe vond men in de verwikkelingen van Denemarken en de sympathie van Luxemburg en Limburg voor Duitschland.

»Wij hebben ons altijd van elke vijandschap tegen Holland onthouden en het steeds betreurd, wanneer van de oevers van het IJ of de Maas woorden van tweedragt tot ons werden gerigt. Wij hebben ons te allen tijde hartelijk verheugd, wanneer Holland eene schakel van zijne keten verbrak, wanneer het op den weg van zijne staatkundige ontwikkeling eene schrede voorwaarts had gedaan, en wij zullen nimmer eene gelegenheid voorbij laten gaan om woorden der verzoening te spreken, de hand tot verbroedering den stamverwanten toe te reiken. Duitschland is sterk genoeg om grootmoedig te zijn, om eene beleediging van Holland — indien er eene heeft plaats gehad — te vergeten.

»Holland meent door Duitschland beleedigd, verwaarloosd te zijn. Het is billijk dat wij het zijne zaak hooren bepleiten, vooral wanneer ons dit door een wakker blad, door den onlangs opgerigten *Overijssel* aangeboden wordt." (Hier volgen aanhalingen uit genoemd blad.) »Wij hebben de overigens doelmatige officiëele opgaven over onzen handel met Holland niet noodig om van het hooge belang hiervan overtuigd te worden. Voorstanders van den vrijen, onbeperkten handel, kunnen ons de vrije Rijnvaart en eene vriendelijke toenadering tot Holland niet dan hoogst welkom zijn. Gaarne willen wij het gebeurde vergeten en ter verbroedering tusschen Rijn en IJ van harte de hand bieden.

»En als eerste bewijs van onzen goeden wil bevelen wij hiermede de Pruisische regering dringend aan, de aansluiting van den Pruisischen spoorweg aan den Hollandschen door ieder haar ten dienste staand middel te bespoedigen. De spoorwegen zijn het beste middel om staatkundige verschillen uit den weg te ruimen. In dit opzigt hebben wij reeds wonderen beleefd. Wij willen gaarne gelooven dat het, door de gebeurtenissen aan de regering gekomen, Pruisische kabinet eene vrijzinnige staatkunde ten opzigte van den handel zal volgen. Welaan! de beste gelegenheid om dit te toonen en datgene weder goed te maken, wat vroeger op zulk eene onverantwoordelijke wijze verzuimd werd, biedt zich aan.

In den loop van 1847 hebben zich meermalen Hollandsche commissarissen naar Berlijn begeven, om met de Pruisische gevolmagtigden over de verbinding van de spoorwegen der beide landen te onderhandelen. Deze onderhandelingen bleven zonder gevolg — tot verwondering van iedereen en tot groot nadeel zoowel voor de welvaart van den handel der beide landen over het geheel, als voor de talrijke bij deze zaak belanghebbende personen.

»Wij meenen in staat te zijn nadere mededeelingen te doen over de oorzaken van deze vertraging. In de eerste plaats was het spoor van den Hollandschen weg breeder dan het Pruisische, en noch de Hollandsche regering, noch de commissie wilde dit punt voorloopig ter zijde laten. In de tweede plaats vorderden de Hollandsche commissarissen voor hunnen weg dezelfde voordeelen, die aan den Belgischen waren toegestaan, en wel op grond van eene uitdrukkelijke clausule van het verdrag van den 3den juni 1837, terwijl de Pruisische commissarissen verlangden, dat zij hiervan zouden afzien.

»Zoude het verstandig zijn de voltooijing van eene onderneming, die voor de beide landen zoo rijk in gevolgen kan worden, nog langer wegens zulke geringe verschillen uit te stellen? Laat Holland zijn spoor behouden of veranderen, zoo als het dit goed zal vinden; dat is zijn regt, en wij moeten dit eerbiedigen. De overlading zal gewis hare moeijelijkheden opleveren, doch deze zijn te gering dan dat daarom de voltooijing van den weg zoude verhinderd worden, en de ondervinding zal de Hollanders beter dan eenige andere grond bewegen het spoor te veranderen, zoodra de moeijelijkheden van eene verschillende spoorwijdte zich zullen doen gevoelen. En wat de vraag, ontstaan uit het verdrag van 1837, aangaat, deze moge met regtvaardigheid opgelost worden: eene ligte taak, wanneer beide kabinetten inderdaad vrijzinnige denkbeelden koesteren. De hoofdzaak blijft echter, dat de wegen dadelijk met elkander verbonden worden. Duitschland kan bij zijne wedergeboorte geene wegen genoeg bezitten, die naar de zee voeren. En, bovendien waar zou men een' nuttiger arbeid kunnen vinden; en hoe veel duizenden wachten op arbeid? Wij zijn overtuigd dat Holland handen aan het werk zoude slaan op den zelfden dag, waarop men onzerzijds in Oberhausen de eerste spade in den grond zoude steken.

»Zulk eene handelwijze zou in Holland terstond alle harten voor ons winnen, onzen invloed vermeerderen en die stemming doen ontstaan, welke zoo noodzakelijk is tot eene goede verstandhouding tusschen twee volken, die elkander oneindig veel voordeel zouden kunnen doen. Laat ons niet vergeten, dat Holland eene vloot heeft en een stamverwante van Duitschland is! Laat ons niet vergeten, dat Scandinaviën in een' algemeenen oorlog niet tot onze bondgenooten zoude behooren!"

ARNHEM, *20 juni.*

In het nommer van ons *Bijblad* van heden, hebben wij medegedeeld: 1o. Binnenlandsche berigten: *Kennisgeving van Rector en Senaat der Leidsche Hoogeschool aan den stedelijken Raad en aanmerkingen daarop van het* Bijblad; *de heer* Luzac *emigreert nu de Kamer bijeenkomt; petitie uit Leiden; adressen uit Drenthe, Deventer en Middelburg; de heer* van Vliet *en de heer* Kruseman; *arrest van den Hoogen Raad in de zaak van* de Burger; 2. Buitenlandsche berigten: Oostenrijk: *de Praagsche beweging*; Pruisen: *onlusten te Berlijn*; Italië: *Opening van de vertegenwoordiging te Rome*; Frankrijk: *Zitting der Nationale Vergadering; de* Presse *en het* Journal des Débats *over den brief van* Lodewijk Napoleon; Spanje; België; Groot-Brittannië: *voorstel van lord* John Russell. 3 Laatste berigten.

Ingezonden Stukken.

Beknopte ontleding van het artikel: De eed der officieren,

voorkomende in no. 33 van den Militairen Spectator, *1848; tot gerief van hen die den* Spectator *soms nie tlezen.*

Dat het een booze schrijver is waarmede wij in deze regelen ons gaan bezig houden, zal uit het vervolg genoegzaam blijken. Dat wij er ons echter volstrekt niet boos om maken zal den goedwilligen lezer welligt niet onaangenaam zijn voorop te vernemen.

In de *Arnhemsche Courant* was onlangs een artikel geplaatst over den eed der officieren, en daarin werd »op hatelijken toon gesmaald" zoo als de schrijver van het artikel in den *Spectator* het noemt, op zeker werkje, getiteld: *Holloway pillen voor een jong officier, of wenken* enz.

Dat boekje, zoo heet het verder in eenen volzin zoo als iemand die wenscht verstaan te worden er geen schrijft, »dat met »goedelijkheid en humor", (zeker eene fraaije combinatie) geschreven boekje van eenen »nog steeds zijne anonymiteit bewarenden schrijver" (zeker al heel kras,) schijnt »ongevergde" toejuiching te hebben genoten. In den *Arnhemmer* intusschen (nader gequalificeerd: »Het thans vooral zoo laag gezonken dagblad") blijkt het eene niet minder *ongevergde* afkeuring te hebben ondervonden.

De schrijver van het artikel die de uitgaaf van het boekje aan zijnen vriend, den schrijver van de *pillen* (om de welligt meer eigenaardige uitdrukking van: draaijer, voorkomende in den *Nieuwen Spectator*, no. 10, niet te bezigen), heeft aangeraden, spreekt daarop eenige lange woorden over zich zelven, zijn rigtsnoer en zijne zedelijke verpligting, en doet daarbij een beroep op hen, »die er met hem eene eer in stellen, — ten minste in den geest een *volbloed-militair* te zijn, zoo zij al nog niet geroepen werden hiervan op 't slagveld te doen blijken."

De *volbloed bij uitstekendheid* (zoo als wij verder den schrijver van het artikel, in onderscheiding van den anonymen(*** ?)-bloed die het boekje schreef, gaarne zouden noemen, indien dit niet eenen schijn van hatelijkheid had) acht ook thans niet langer te mogen dralen (?) met hetgeen HIJ afkeurt in het volle licht zijner afschuwelijkheid (anders gezegd: in een afschuwelijk licht) te plaatsen.

»Naauw" had de Koning het sein (een noodsein?) gegeven dat het hem aangenaam (aangenaam!) wezen zou SPOEDIG de grondwet verbeterd te zien, of — daar regende het belagchelijke en laakwaardige — en wat zeker nog al iets afdoet »steeds anonyme" artikelen over het krijgswezen, die dus (zonderling rapprochement) even zoo anoniem waren als het boekje van den »nog steeds zijne anonymiteit bewarenden" schrijver der *Pillen*.

De onridderlijke aandrang tot wijziging van den *Eed*, welke in sommige dier artikelen voorkomt, maakte de verontwaardiging van den ridderlijken *volbloed* het meest gaande. De gewijzigde eed van *gehoorzaamheid aan de grondwet* werd toch eigenlijk voorgesteld met het doel . . . »dat de stellers van dien gewijzigden eed vergaten in bepaalde woorden er bij te voegen," — maar volgt men hen, enz. enz. dan, — ja dan »heeft men 't regt hen of voor stumperts of voor woelgeesten te houden," waardoor dus, dank zij der sagaciteit van schrijver, is aangevuld wat de anderen »vergaten" in bepaalde woorden te brengen, namelijk hun doel om voor stumperts of woelgeesten door te gaan, hetwelk ze zeker niet wisten te bereiken dan door onder anderen aan schrijver het regt (?) te geven van hen als zoodanig te beschouwen.

Het artikel in quaestie, in de *Arnhemsche Courant*, van eenen dier stumperts of woelgeesten af te breken is een ligt werk." »Spitsvondige ontleding" (NB. door een stumpert) — »onkunde" — »kwaadaardigheid" — »slechte stijl" — amen. De aanhaling door schrijver van zekere manifestatie bij brief van de kadets van het vierde studiejaar, die hoogst nederig en gepast hebben te kennen gegeven, »dat het leger trotsch mag zijn officieren te bezitten die door zulke gevoelens bezield worden" als de schrijver der *Pillen*, — doet gewis geen kinderachtig effect op den koop toe.

Daarna gaat schrijver dan ook gerust over tot de bekentenis, dat hij wel vermoed had, dat de stumperts der dagbladen het door den schrijver der *Pillen* in het oog gehouden »onderscheid" tusschen een *volledig betoog* en *losse wenken* voor eene »leemte" zouden uitkrijten en haalt welwillend de aanvulling van die »leemte" (of onderscheid) aan, welke in *Pillen* no. 2 voorkomt. Eene triomfante aanvulling voorzeker, die hierop nederkomt, dat de strijdkrachten aan de *wils-kracht* (?) van eenen enkelen moeten onderworpen zijn en dat *derhalve* de officier alleen door de trouw aan den Koning (die bij uitsluiting de man van de *wils-kracht* schijnt te zijn) tot in den dood vol te houden, den heiligen pligt jegens zijnen geboortegrond vervult.

Op het »vermoeden" van schrijver dat de stumperts zouden uitkrijten, volgt natuurlijk het (zelf-) »vertrouwen," dat het Nederlandsche leger geene andere meening dan de ZIJNE kan hebben.

Daarmee is het intusschen niet uit. De schrijver, die nu eerst regt boos wordt, wil volstrekt *weten*, niet OF, maar DAT zoodanige verderfelijke artikelen, als het meerbedoelde in het »thans vooral zoo laag gezonken dagblad" geenszins! (een gewoon mensch zou hier hebben kunnen volstaan met het woord: »niet"; maar schrijver kan zijne uitdrukkingen niet te sterk nemen om onjuist te zijn) geenszins van *iemand uit dat leger zelf* uitgaan. Ten einde daartoe nu te geraken kiest schrijver even »ridderlijk" als »slim" den weg, om — (zeker voor het geval dat het dan toch *iemand uit het leger* mogt zijn) te verklaren, dat een zoodanig iemand uit het leger onmogelijk een man van *eer* (waarmede hier toch wel niet bedoeld zal zijn dat zeker iets, dat, volgens de rarekiek, de officieren in den mond hebben) kan wezen, want — dan had hij volgens schrijver al lang zijn *ontslag* moeten nemen en — had hij dat genomen dan was hij toch immers (volgens ons) niet meer *iemand uit het leger*; zoodat . . . . ? het waarlijk wel iets van onzin begint te krijgen. Maar in ernst, zou het nu werkelijk een officier zijn, of zou het er geen zijn; is het er een (die zijn *ontslag* niet genomen heeft, wel te verstaan, want dan was het er *geen*) dan is het *prix-fixe* geen man van *eer* — en dan kan hij ook ligt zijn naam zeggen; is het er daarentegen geen, *tout-court* geen, — welnu dan is het maar een burger, en dan behoeft hij zijn naam ook niet te zeggen. De schrijver die niet van twijfel houdt (vooral niet van twijfel aan de deugdelijkheid van zijn eigen inzigt) wil intusschen *zekerheid* hebben, of het er een of geen is, en om die zekerheid uit te lokken (eene zekerheid uitlokken?) vatte hij »dan ook" de pen op en — schreef het uitlokkend artikel dat wij ontleden.

Zijn visier is »dan ook" opgeheven. Is het nu *iemand uit het leger* (men herinnere zich dat de schrijver wil *weten* DAT het niet iemand uit het leger is), dan schrome hij niet zijn visier ook op te heffen op straffe — wel is waar — van bij schrijver niet meer voor een *man van eer* door te gaan (want dan had hij al lang op verzoek *ontslagen* moeten zijn), — maar daarentegen, als hij het niet doet, dan zal de NATIE al dadelijk »aan de loyaliteit van »den in zoo digte nevelen gehulden schrijver gaan »twijfelen;" en wat er bij komt, — als het later mogt blijken, *wie hij was* die aldus de gunstige gelegenheid om zich te noemen ongebruikt liet voorbijgaan, dan — ja dan! (maar sidder dan toch welwillende lezer), dan zal het leger, naar schrijver vertrouwt, genoegzame geestkracht(?!) ontwikkelen, om den anonymus, die zich *schuil hield*, als verzaker der militaire eer enz. enz. enz. uit zijn midden te bannen . . . .

De schrijver heeft gezegd:

De *Militaire Spectator* ruimde »gaarne" eene plaats in aan zijn »met zoo veel warmte geschreven" stuk, en — de anonyme schrijver maar ditmaal noch die van de pillen, noch ook die van het artikel in den *Arnhemmer* blijft ANONYMUS.

Vraag.

Zou het nu werkelijk iemand uit het leger zijn of — maar een burger??

Advertentiën.

Marktprijzen.

NIJMEGEN, 19 juni 1848.

Tarwe vond heden zeer genegen koopers; *Hooglandsche* *f* 9,25 à *f* 10,50, *Cleefsche* en *Inlandsche* *f* 7,75 à *f* 8,50; Afwijkende en geringe kwaliteiten *f* 7,50 à *f* 6,60. — *Rogge* ging van *f* 5,00 à *f* 5,40 vlug af. — *Gerst* zonder handel. — *Boekweit* *f* 6,00 à *f* 6,60 — *Haver* zeer lusteloos *f* 2,00 à *f* 2,50. — Er was nieuw *Aveelzaad* ter markt, doch werd te hoog gehouden om verkocht te kunnen worden. — Over het te veld staande *Koolzaad* is de verwachting vrij voldoende.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 20 Juni 1 El 7 Palm 1 Duim; gew. 0 D, gev 3 D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.

A°. 1848. WOENSDAG, 21 JUNIJ. N°. 12.

HAAGSCHE BERIGTEN.

BIJBLAD TOT DE ARNHEMSCHE COURANT.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Dingsdag, 20 Junij 1848.

In deze zitting, welke door alle de ministers, met uitzondering van den heer *Luzac*, die afwezig is, wordt bijgewoond, is ontvangen eene koninklijke boodschap, ten geleide van twaalf wets-ontwerpen tot herziening der Grondwet, vergezeld van memoriën tot toelichting. Deze koninklijke boodschap is van den volgenden inhoud:

Edel Mogende Heeren!

De twaalf wets-ontwerpen, welke bij deze aan U Edel Mogenden aangeboden worden, bevatten een volledig ontwerp van grondwets-herziening. Zij strekken ter vervanging van die ontwerpen, welke bij boodschap van den 8sten Maart jl. aan U Edel Mogenden werden toegezonden.

In de memoriën van toelichting, welke de nieuwe wets-ontwerpen vergezellen, zijn de gronden uiteengezet, waarop zij rusten. Ook worden in den aanhef van de memorie, behoorende bij het 1ste wets-ontwerp, de bijzonderheden aangetroffen, welke den algemeenen aard en de zamenstelling van deze ontwerpen doen kennen.

Ik breng deze voorstellen bij U Edel Mogenden ter overweging, met het oog niet slechts op onzen binnenlandschen toestand, maar ook op de gebeurtenissen, welke, in de meeste overige Staten van Europa, tot hervormingen in den maatschappelijken toestand hebben geleid. De voorzigtigheid gebiedt om niet uit het oog te verliezen, wat eene algemeene behoefte voor de volken schijnt geworden te zijn, al is het, dat ons vaderland, Gode zij dank! nog vreemd gebleven is aan de geweldige bewegingen, welke andere Staten hebben geschokt.

Ik vertrouw, dat de Grondwet, gewijzigd naar de voorstellen, welke door U Edel Mogenden staan onderzocht te worden, aan de eischen van het tegenwoordig oogenblik zal beantwoorden; gelijk zij ruimte zal overlaten, om, bij gewijzigden loop van omstandigheden, ook hierop acht te slaan en onze maatschappelijke instellingen gaande weg te ontwikkelen en te verbeteren.

Het is Mij niet onbewust, dat over onderscheidene punten van meer of minder gewigt verschil van gevoelen kan bestaan, en werkelijk aanwezig is; maar, in oogenblikken als het tegenwoordige vooral, is het de pligt van een ieder, om wederkeerig inschikkelijk te zijn, en van eigene denkwijze iets ten offer te brengen.

Ik zelf, Edel Mogende Heeren! heb Mij bij de beoordeeling van de nu voorgestelde onderscheidene wijzigingen in de Grondwet niet aan de beoefening van een pligt onttrokken, welken Ik, ter bevordering van eendragt, tot waarachtig heil van het Vaderland, met aandrang op het harte druk.

En hiermede beveel Ik U Edel Mogenden in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 19den Junij 1848.

WILLEM.

Wordt besloten deze ontwerpen te verzenden aan de afdeelingen der maanden Maart en April, die vroeger de 27 ontwerpen hebben onderzocht. Het ontwerp van Grondwet, zoo als die thans na de voorgestelde veranderingen zal luiden, laten wij hier volgen:

ONTWERP VAN GEWIJZIGDE GRONDWET VAN HET KONINGRIJK DER NEDERLANDEN.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van het Rijk en zijn inwoners.

Art. 1. Het Koningrijk der Nederlanden bestaat in Europa uit de tegenwoordige provinciën: Noord-Braband, Gelderland, Zuid-Holland, Noord-Holland, Zeeland, Utrecht, Vriesland, Overijssel, Groningen, Drenthe en het hertogdom Limburg.

Op het hertogdom Limburg is de Grondwet van toepassing, behoudens de regten van het Duitsche Bond.

2. De wet kan provinciën en gemeenten vereenigen en splitsen.

De grenzen van den Staat, van de provinciën en gemeenten kunnen door de wet worden veranderd.

3. Allen, die zich op het grondgebied van het Rijk bevinden, hetzij ingezetenen of vreemdelingen, hebben gelijke aanspraak op bescherming van persoon en goederen.

De werking van dezen regel kan, met opzigt tot vreemdelingen, worden geschorst door eene wet, die den Koning met zulk eene magt bekleedt, als noodig schijnt.

De Koning kan verdragen met vreemde Mogendheden sluiten over uitlevering van vreemdelingen, opgeëischt van wege geregtelijke vervolging.

De wet bepaalt echter de algemeene voorwaarden, op welke dergelijke verdragen mogen worden aangegaan, en inzonderheid de misdrijven, uit hoofde van wier vervolging de Koning zich tot uitlevering kan verbinden.

4. De uitoefening der burgerlijke regten wordt door de wet bepaald.

5. Om eenig burgerschapsregt te hebben, moet men Nederlander zijn.

6. Ieder Nederlander is tot elke Landsbediening benoembaar. Geen vreemdeling is hiertoe benoembaar, dan volgens de bepalingen der wet.

7. De wet verklaart wie Nederlanders zijn.

Een vreemdeling wordt niet dan door eene wet genaturaliseerd.

8. Niemand heeft voorafgaand verlof noodig, om door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet.

9. Ieder ingezeten heeft het regt om verzoeken aan de bevoegde magt schriftelijk in te dienen, mits die persoonlijk en niet uit naam van meer worden onderteekend, welk laatste alleen kan geschieden door of van wege ligchamen, wettelijk zamengesteld en als zoodanig erkend, en in dat geval niet anders dan over onderwerpen, tot hunne bepaalde werkzaamheden behoorende.

10. Het regt der ingezetenen tot vereeniging en vergadering wordt erkend, behoudens eene wet, de uitoefening daarvan regelende in het belang der openbare orde.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van den Koning.

EERSTE AFDEELING.

Van de troonopvolging.

Art. 11. De kroon der Nederlanden blijft opgedragen aan Zijne Majesteit *Willem Frederik*, Prins van Oranje-Nassau, om door hem en zijne wettige nakomelingen te worden bezeten erfelijk, overeenkomstig de navolgende bepalingen.

12. De wettige nakomelingen van den regerenden Koning zijn de kinderen, reeds geboren, of die nog mogten geboren worden, uit zijn tegenwoordig huwelijk met Hare Majesteit *Frederika Louisa Wilhelmina*, Prinses van Pruissen; en voorts in het algemeen alle afstammelingen, welke geboren zullen worden uit een huwelijk, door den Koning, met gemeen overleg der Staten-Generaal, aangegaan of toegestemd.

13. De kroon gaat over door regt van eerstgeboorte, des dat de oudste zoon van den Koning, of wel het mannelijk oir van den oudsten zoon bij representatie, opvolgt.

14. Bij ontstentenis van mannelijk oir, uit den oudsten zoon gesproten, gaat de kroon over op diens broeders of hun mannelijk oir, insgelijks door regt van eerstgeboorte en representatie.

15. Bij geheele ontstentenis van mannelijk oir uit het Huis van Oranje-Nassau, gaat de kroon over op de dochters van den Koning door regt van eerstgeboorte.

16. Ook dochters van den Koning ontbrekende, brengt de oudste dochter van de oudste nedergaande mannelijke lijn uit den laatsten Koning de koninklijke waardigheid in haar Huis over, en wordt bij vóóroverlijden door hare afstammelingen gerepresenteerd.

17. Zoo er geene mannelijke nedergaande lijn uit den laatsten Koning bestaat, erft de oudste nedergaande vrouwelijke lijn, des dat de mannelijke tak vóór den vrouwelijken tak en de oudste vóór den jongeren, en in iederen tak mannen vóór vrouwen en ouder vóór jonger den voorrang hebben.

18. Wanneer de Koning zonder nakomelingschap sterft, en er geen mannelijk oir uit het Huis van Oranje-Nassau overig is, volgt hem zijne naaste bloedverwante, mits van den koninklijke Huize zijnde, op, en wordt mede, bij vóóroverlijden, door hare afstammelingen gerepresenteerd.

19. Wanneer eene vrouw de kroon in een ander Huis heeft overgebragt, treedt dit Huis in alle de regten van het oorspronkelijk Stamhuis, en de vorige artikelen zijn op hetzelve toepasselijk, met dat gevolg, dat haar mannelijk oir voor alle vrouwen of vrouwelijke afstammelingen erft, en geene andere lijn geroepen wordt, zoo lang iemand van hare nakomelingen in leven is.

20. Eene Prinses, buiten toestemming der Staten-Generaal een huwelijk hebbende aangegaan, heeft geen regt tot de kroon.

Eene Koningin, buiten die toestemming een huwelijk aangaande, doet afstand van de kroon.

21. Bij ontstentenis van nakomelingschap uit den tegenwoordigen Koning Willem Frederik van Oranje-Nassau, gaat de kroon over op deszelfs zuster, Prinses Frederika Louisa Wilhelmina van Oranje, douairière van wijlen Carel George August, Erfprins van Brunswijk-Lunenburg, of hare wettige nakomelingen, uit zoodanig nader huwelijk, als door dezelve, overeenkomstig art. 12, mogt worden aangegaan.

22. Indien ook de wettige nakomelingschap van deze Vorstin ontbreekt, gaat het erfregt over op het wettig mannelijk oir van Prinses Carolina van Oranje, zuster van wijlen Prins Willem den Vijfden, en gemalin van wijlen den Prins van Nassau-Weilburg, insgelijks door regt van eerstgeboorte en representatie.

23. Wanneer bijzondere omstandigheden eenige veranderingen in de opvolging van den troon noodzakelijk maken, wordt het voorstel, daartoe strekkende, behandeld op de wijze, ten aanzien van verandering in de Grondwet, in artt. 193, 194 en 195 voorgeschreven.

24. Hetzelfde vindt plaats, wanneer er geen bevoegde opvolger naar deze Grondwet bestaat.

Is de opvolger niet benoemd of ontbreekt hij bij overlijden des Konings, dan benoemen de Staten-Generaal, zamengesteld als in het vorig artikel is aangewezen, dien alléén.

25. In de gevallen, in artt. 21, 22, 23 en 24 omschreven, wordt de troonopvolging geregeld naar de bepalingen van artt. 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 en 19.

26. De Koning kan geene vreemde kroon dragen, met uitzondering van die van Luxemburg.

In geen geval kan de zetel der regering buiten het Rijk worden verplaatst.

TWEEDE AFDEELING.

Van het inkomen der kroon.

27. Behalve het inkomen uit de domeinen, door de wet van den 26 Augustus 1822 afgestaan, geniet de Koning een jaarlijksch inkomen van één millioen gulden uit 's Lands kas.

28. De landsgebouwen, ten gebruike des Konings of der Prinsen en Prinsessen van zijn Huis bestemd, worden door eene wet aangewezen, en zijn van de grondbelasting ontheven.

29. De Koning, alsmede de Prinsen en Prinsessen van zijn Huis, zijn vrij van alle personele lasten.

Geen vrijdom van eenige andere belasting wordt door hen genoten.

30. De Koning rigt zijn huis naar eigen goedvinden in.

31. Het jaarlijksch inkomen eener Koningin-weduwe, gedurende haren weduwelijken staat, uit 's Lands kas is ƒ 150,000.

32. De vermoedelijke erfgenaam der kroon, die den titel voert van Prins van Oranje, geniet als zoodanig uit 's lands kas een jaarlijksch inkomen van ƒ 100,000, te rekenen van den tijd, dat hij den ouderdom van achttien jaren heeft vervuld; dit inkomen wordt gebragt op ƒ 200,000 na het voltrekken van een huwelijk, overeenkomstig met art. 12.

DERDE AFDEELING.

Van de voogdij des Konings.

33. De Koning is meerderjarig, als zijn achttiende jaar vervuld is.

34. Zoolang de Koning minderjarig is, staat hij onder de voogdij van eenige leden van het koninklijk Huis en eenige aanzienlijke Nederlanders.

35. De voogdij wordt geregeld en de voogden worden benoemd door eene wet.

Over het ontwerp dier wet nemen de Staten-Generaal hun besluit in eene vereenigde zitting der beide Kamers.

36. Deze wet wordt nog bij het leven van den Koning, voor het geval der minderjarigheid zijns opvolgers, gemaakt. Mogt dit niet zijn geschied, zoo worden, is het doenlijk, eenige der naaste bloedverwanten van den minderjarigen Koning over de regeling der voogdij gehoord.

37. Alvorens de voogdij te aanvaarden, legt elk der voogden, in eene vereenigde zitting van de beide Kamers der Staten-Generaal, in handen van den voorzitter, den volgenden eed of gelofte af:

«Ik zweer (beloof) trouw aan den Koning; ik zweer (beloof) al de pligten, welke de voogdij mij oplegt, heilig te vervullen, en er mij bijzonder op te zullen toeleggen, om den Koning gehechtheid aan de Grondwet en liefde voor zijn volk in te boezemen.»

«Zoo waarlijk helpe mij God almagtig!» («Dat beloof ik!»)

38. Ingeval de Koning buiten staat geraakt de regering waar te nemen, wordt in het noodige toezigt over zijn persoon voorzien naar de voorschriften, omtrent de voogdij van een minderjarigen Koning in art. 35 en volgende gegeven.

VIERDE AFDEELING.

Van het Regentschap.

39. Gedurende de minderjarigheid van den Koning wordt het koninklijk gezag waargenomen door eenen Regent.

40. De Regent wordt benoemd door eene wet, die tevens de opvolging in het regentschap, tot 's Konings meerderjarigheid toe, kan regelen. Over het ontwerp dier wet nemen de Staten-Generaal hun besluit in eene vereenigde zitting der beide Kamers.

De wet wordt nog bij het leven van den Koning, voor het geval der minderjarigheid zijns opvolgers, gemaakt.

41. Het koninklijk gezag wordt mede aan eenen Regent opgedragen, ingeval de Koning buiten staat geraakt de regering waar te nemen.

Wanneer dit aan den Raad van State, vereenigd met de hoofden der ministeriële departementen, na een naauwkeurig onderzoek, is gebleken, roept deze vergadering onverwijld de Staten-Generaal in dubbelen getale bijeen, om hun van het voorhanden geval verslag te doen.»

42. De Staten-Generaal onderzoeken het verslag, en, zoo zij in een besluit, in vereenigde zitting der beide Kamers genomen, er de juistheid van erkend hebben, wordt in den vorm eener plegtig af te kondigen wet verklaard, dat het geval, in het vorig artikel bedoeld, aanwezig is.

43. Wanneer de Prins van Oranje zijn achttiende jaar niet heeft vervuld, wordt in het regentschap, gelijk in art. 40 is bepaald, voorzien, voor zoolang de Koning tot het waarnemen der regering buiten staat blijft, en de Prins van Oranje zijn achttiende jaar niet heeft vervuld.

44. De Regent legt, in eene vereenigde zitting van de beide Kamers der Staten-Generaal, in handen van den voorzitter den volgenden eed of gelofte af:

«Ik zweer (beloof) trouw aan den Koning; ik zweer (beloof), dat ik in de waarneming van het koninklijk gezag, zoo lang de Koning minderjarig is (zoo lang de Koning buiten staat blijft de regering waar te nemen), de Grondwet van het Rijk steeds zal onderhouden en handhaven.»

«Ik zweer (beloof), dat ik de onafhankelijkheid en het grondgebied des Rijks met al mijn vermogen zal verdedigen en bewaren; dat ik de algemeene en bijzondere vrijheid, en de regten van alle des Konings onderdanen, en van elk hunner zal beschermen, en tot instandhouding en bevordering van de algemeene en bijzondere welvaart alle middelen aanwenden, welke de wetten ter mijner beschikking stellen, gelijk een goed en getrouw Regent schuldig is te doen.»

«Zoo waarlijk helpe mij God almagtig!» («Dat beloof ik!»)

45. Wanneer de Prins van Oranje zijn achttiende jaar vervuld heeft, is hij, in het geval van art. 41, van regtswege Regent.

46. Totdat in het geval, in art. 41 aangewezen, de Prins van Oranje of de benoemde Regent het regentschap heeft aanvaard, wordt het koninklijk gezag waargenomen door de vergadering, zamengesteld als in art. 41 is voorgeschreven.

Hetzelfde vindt plaats, zoo, bij overlijden des Konings, een Regent voor den minderjarigen opvolger of ook de bevoegde opvolger ontbreekt, totdat de benoemde Regent of opvolger de regering heeft aanvaard.

De leden van deze vergadering leggen in handen van den door hen gekozen voorzitter, en deze in eene vereenigde zitting van de beide Kamers der Staten-Generaal, den volgenden eed of gelofte af:

«Ik zweer (beloof), dat ik, als lid (voorzitter) van dezen regeringsraad, in de waarneming van het koninklijk gezag de Grondwet zal helpen onderhouden en handhaven.»

«Zoo waarlijk helpe mij God almagtig!» («Dat beloof ik!»)

47. Eene wet bepaalt, bij de benoeming van den Regent of bij de aanvaarding van het regentschap door den Prins van Oranje,

de som, die op het jaarlijksch inkomen van de kroon zal worden afgenomen voor de kosten van het regentschap.

Deze bepaling kan gedurende het regentschap niet worden veranderd.

48. De Koning, op wien art. 42 is toegepast, herneemt zoodra mogelijk de waarneming der regering, krachtens eene wet, waarin die, welke in het genoemde artikel is bedoeld, wordt afgeschaft.

Tot aan deze afschaffing zijn de hoofden der ministeriële departementen, gelijk de voogden, persoonlijk gehouden, aan de Kamers der Staten-Generaal, zoo dikwerf het wordt gevraagd, van des Konings toestand verslag te doen.

VIJFDE AFDEELING.

Van de inhuldiging des Konings.

49. De Koning, de regering aanvaard hebbende, wordt zoodra mogelijk plegtig beëedigd en ingehuldigd binnen de stad Amsterdam, in eene openbare en vereenigde zitting der beide Kamers van de Staten-Generaal.

50. In deze vergadering wordt door den Koning de volgende eed of gelofte op de Grondwet afgelegd:

«Ik zweer (beloof) aan het Nederlandsche volk, dat ik de Grondwet van het Rijk steeds zal onderhouden en handhaven. Ik zweer (beloof), dat ik de onafhankelijkheid en het grondgebied des Rijks met al mijn vermogen zal verdedigen en bewaren; dat ik de algemeene en bijzondere vrijheid en de regten van alle mijne onderdanen zal beschermen, en tot instandhouding en bevordering van de algemeene en bijzondere welvaart alle middelen zal aanwenden, welke de wetten ter mijner beschikking stellen, zoo als een goed Koning schuldig is te doen.

«Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!» («Dat beloof ik!»)

51. Na het afleggen van dezen eed of gelofte wordt de Koning in dezelfde vergadering gehuldigd door de Staten-Generaal, wier voorzitter de volgende plegtige verklaring uitspreekt, die vervolgens door hem en elk der leden, hoofd voor hoofd, beëedigd of bevestigd wordt:

«Wij ontvangen en huldigen, in naam van het Nederlandsche volk en krachtens de Grondwet, u als Koning; wij zweren (beloven), dat wij de onschendbaarheid van uw persoon en de regten uwer kroon zullen handhaven; wij zweren (beloven) alles te zullen doen wat goede en getrouwe Staten-Generaal schuldig zijn te doen.

«Zoo waarlijk helpe ons God Almagtig!» («Dat beloven wij!»)

ZESDE AFDEELING.

Van de magt des Konings.

52. De persoon van den Koning is onschendbaar; de ministers zijn verantwoordelijk.

53. De uitvoerende magt berust bij den Koning.

54. De Koning heeft het opperbestuur der buitenlandsche betrekkingen.

55. De Koning verklaart oorlog. Hij geeft daarvan onmiddellijk kennis aan de beide Kamers der Staten-Generaal, met bijvoeging van zoodanige mededeelingen, als hij met het belang en de zekerheid van het Rijk bestaanbaar acht.

56. De Koning maakt en bekrachtigt vredes- en alle andere verdragen met vreemde Mogendheden.

Hij deelt den inhoud dier verdragen mede aan de beide Kamers der Staten-Generaal, zoodra hij oordeelt, dat het belang en de zekerheid van het Rijk zulks toelaten.

Verdragen, welke, hetzij afstand of ruiling van eenig grondgebied des Rijks in Europa of in andere werelddeelen, hetzij eenige andere bepaling of verandering, wettelijke regten betreffende, inhouden, worden door den Koning niet bekrachtigd, dan nadat de Staten-Generaal die bepaling of verandering hebben goedgekeurd.

57. De Koning heeft het oppergezag over zee- en landmagt.

De militaire officieren worden door hem benoemd. Zij worden door hem bevorderd, ontslagen of op pensioen gesteld, volgens de regels, door de wet te bepalen.

De pensioenen worden door de wet geregeld.

58. De Koning heeft het opperbestuur der koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen.

De reglementen op het beleid der regering in deze overzeesche bezittingen worden door de wet vastgesteld.

Het muntstelsel aldaar wordt door de wet geregeld.

Andere onderwerpen, deze koloniën en bezittingen betreffende, daarvoor vatbaar bevonden, kunnen door de wet worden geregeld.

59. De Koning doet jaarlijks aan de Staten-Generaal een omstandig verslag geven van het beheer der koloniën en overzeesche bezittingen en van den staat, waarin zij zich bevinden.

Het slot der koloniale rekening wordt bekrachtigd door de wet.

Het batig slot wordt onder de Rijks inkomsten opgenomen.

60. De Koning heeft het opperbestuur van de algemeene geldmiddelen. Hij regelt de bezoldiging van alle collegiën en ambtenaren, die uit 's Lands kas worden betaald.

Hij brengt die op de begrooting der Staatsbehoeften.

De pensioenen dier ambtenaren worden door de wet geregeld.

De wet regelt ook de bezoldiging van de ambtenaren der regterlijke magt.

61. De Koning heeft het regt van de munt. Hij vermag zijne beeldtenis op de muntspeciën te doen stellen.

62. De Koning verleent adeldom.

Vreemde adeldom kan door geen Nederlander worden aangenomen.

63. Ridderorden worden door eene wet, op het voorstel des Konings, ingesteld.

64. Vreemde orden, waaraan geene verpligtingen verbonden zijn, mogen worden aangenomen door den Koning, en, met zijne toestemming, door de Prinsen van zijn Huis.

In geen geval mogen de onderdanen des Konings vreemde ordeteekenen, titels, rang of waardigheid aannemen, zonder zijn bijzonder verlof.

65. De Koning heeft het regt van gratie van straffen, door regterlijke vonnissen opgelegd.

Wanneer het veroordeelingen betreft tot drie jaren gevangenis en daar beneden en tot geldboete, hetzij te zamen, hetzij afzonderlijk, oefent de Koning dat regt uit, na gehoord advijs van den regter, die het vonnis heeft gewezen; in de overige zaken, na gehoord advijs van den Hoogen Raad.

Amnestie en abolitie worden niet dan door eene wet toegestaan.

66. Dispensatie wordt door den Koning slechts verleend van eene bepaalde wet in de gevallen, door de wet omschreven.

67. De Koning beslist alle geschillen van bestuur, welke tusschen twee of meer provinciën ontstaan, wanneer hij die niet in der minne kan doen bijleggen.

68. De Koning draagt aan de Staten-Generaal ontwerpen van wet voor, en doet zoodanige andere voorstellen, als hij noodig oordeelt.

Hij heeft het regt, om de voorstellen, hem door de Staten-Generaal gedaan, al of niet goed te keuren.

69. De Koning heeft het regt om de Kamers der Staten-Generaal, elke afzonderlijk of beiden te zamen, te ontbinden.

Het besluit, waardoor die ontbinding wordt uitgesproken, houdt tevens den last in tot het verkiezen van nieuwe Kamers binnen veertig dagen, en tot het zamenkomen der nieuw verkozen Kamers binnen twee maanden.

ZEVENDE AFDEELING.

Van den Raad van State en de Ministeriële Departementen.

70. Er is een Raad van State, welks zamenstelling en bevoegdheid worden geregeld door de wet.

De Koning is voorzitter van den Raad, en benoemt de leden.

De Prins van Oranje heeft echter, nadat zijn achttiende jaar is vervuld, zitting van regtswege en eene raadgevende stem.

71. De Koning brengt ter overweging bij den Raad van State alle voorstellen, door hem aan de Staten-Generaal te doen, of door deze aan hem gedaan, alsmede alle algemeene maatregelen van inwendig bestuur van den Staat en van zijne bezittingen in andere werelddeelen.

Aan het hoofd der uit te vaardigen wetten en bevelen wordt melding gemaakt, dat de Raad van State deswege gehoord is.

De Koning neemt wijders de gedachten van den Raad van State in over alle zaken van algemeen of bijzonder belang, waarin hij zulks noodig oordeelt.

De Koning alleen besluit, en geeft telkens van zijn genomen besluit kennis aan den Raad.

72. De Koning stelt ministeriële departementen in, benoemt er de hoofden van en ontslaat die naar welgevallen.

De hoofden der ministeriële departementen zorgen voor de uitvoering der Grondwet en der andere wetten, voor zooverre die van de kroon afhangt.

Hunne verantwoordelijkheid wordt geregeld door de wet.

Alle koninklijke besluiten en beschikkingen worden door het hoofd van het ministeriële departement, met de uitvoering belast, mede onderteekend.

DERDE HOOFDSTUK.

Van de Staten-Generaal.

EERSTE AFDEELING.

Van de zamenstelling der Staten-Generaal.

Art. 73. De Staten-Generaal vertegenwoordigen het geheele Nederlandsche volk.

74. De Staten-Generaal zijn verdeeld in eene Eerste en Tweede Kamer.

75. De leden der Tweede Kamer worden in de kiesdistricten, waarin elke provincie verdeeld wordt, gekozen door de meerderjarige ingezetenen, Nederlanders, in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsregten, en betalende in de directe belastingen eene som, die, overeenkomstig met de plaatselijke gesteldheid, doch niet beneden het bedrag van *f* 20 tot *f* 160, in de kieswet zal worden vereischt.

76. Het getal van de leden der Tweede Kamer wordt bepaald naar de bevolking, voor ieder 45,000 één.

De verdere regels ten aanzien van het kiesregt stelt de kieswet.

77. De Eerste Kamer telt niet meer leden, dan de helft van het getal van die der Tweede bedraagt.

Zij moeten in de directe belastingen, met uitzondering van het patentregt, ten minste *f* 500 of *f* 1200, naar de plaatselijke gesteldheid, dragen, en wijders dezelfde vereischten bezitten als de leden der Tweede Kamer.

Zij worden verkozen door dezelfde kiezers, als de leden der Tweede Kamer.

TWEEDE AFDEELING.

Van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

78. Om tot lid der Tweede Kamer verkiesbaar te zijn, wordt alleen vereischt, dat men Nederlander, ingezeten, in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsregten zij en den ouderdom van dertig jaren hebbe vervuld.

79. Die in meer dan één kiesdistrict of te gelijk voor de Tweede en de Eerste Kamer is gekozen, verklaart, welke dier benoemingen hij aanneemt.

80. De leden dezer Kamer hebben zitting gedurende drie jaren. Een derde van hen valt jaarlijks uit, volgens een daarvan te maken rooster.

De uitvallende zijn dadelijk weder verkiesbaar.

81. De leden stemmen, elk volgens eed en geweten, zonder last van of ruggespraak met hen, die benoemen.

82. Bij het aanvaarden hunner betrekking leggen zij, ieder op de wijze zijner godsdienstige gezindheid, den volgenden eed of gelofte af:

« Ik zweer (beloof) getrouwheid aan de Grondwet. »

« Zoo waarlijk helpe mij God almagtig! » (« Dat beloof ik!»)

Alvorens tot dien eed of gelofte te worden toegelaten, leggen zij den volgenden eed (verklaring en belofte) van zuivering af:

« Ik zweer (verklaar), dat ik, om tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal te worden benoemd, directelijk of indirectelijk, aan geene persoon, hetzij in of buiten het bestuur, onder wat naam of voorwendsel ook, eenige giften of gaven beloofd of gegeven heb, noch beloven of geven zal. »

« Ik zweer (beloof), dat ik, om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken aannemen zal, directelijk of indirectelijk. »

« Zoo waarlijk helpe mij God almagtig! » (« Dat verklaar en beloof ik!»)

Deze eeden (geloften en verklaring) worden afgelegd in handen van den Koning, of in de vergadering der Tweede Kamer, in handen van den voorzitter, daartoe door den Koning gemagtigd.

83. De voorzitter wordt door den Koning benoemd voor het tijdperk eener zitting, uit eene door de Kamer aangeboden opgave van drie leden.

84. De leden genieten, tot vergoeding der reiskosten, eens, heen en terug, voor elke zitting, zoodanige som, als naar de afstanden door de wet zal worden geregeld.

Als verdere schadeloosstelling wordt hun toegelegd eene som van *f* 2000 's jaars.

Deze schadeloosstelling wordt, voor den tijd der zitting, niet genoten door hen, die gedurende de geheele zitting afwezig blijven.

DERDE AFDEELING.

Van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

85. De leden der Eerste Kamer hebben zitting gedurende negen jaren.

Een derde gedeelte treedt om de drie jaren af, volgens een daarvan te maken rooster. De uitvallende leden zijn dadelijk weder verkiesbaar. Art. 81 is op hen van toepassing.

Zij leggen, bij het aanvaarden hunner betrekking, in handen van den Koning, gelijke eeden (geloften en verklaring) af, als voor de leden der Tweede Kamer zijn bepaald.

Zij genieten reis- en verblijfkosten volgens de wet.

86. De voorzitter wordt door den Koning benoemd, voor het tijdperk eener zitting.

VIERDE AFDEELING.

Beschikkingen, aan beide Kamers gemeen.

87. Niemand kan te gelijk lid der beide Kamers zijn.

88. De hoofden der ministeriële departementen hebben zitting in de beide Kamers. Zij hebben alleen eene raadgevende stem, ten ware zij tot leden der vergadering mogten benoemd zijn.

Zij geven aan de Kamers, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, de verlangde inlichtingen, waarvan het verleenen niet strijdig kan worden geoordeeld met het belang en de zekerheid van het Rijk, de koloniën en overzeesche bezittingen.

Zij kunnen door elke der Kamers worden uitgenoodigd om te dien einde ter vergadering tegenwoordig te zijn.

89. De leden der Staten-Generaal kunnen niet te gelijk zijn leden of procureur-generaal van den Hoogen Raad, noch leden van de Rekenkamer, noch commissaris des Konings in de provinciën, noch geestelijken, noch bedienaren van de godsdienst. Krijgslieden in werkelijke dienst het lidmaatschap van eene der beide Kamers aanvaardende, zijn gedurende dat lidmaatschap van regtswege op non-activiteit. Ophoudende lid te zijn, keeren zij tot de werkelijke dienst terug.

De ambtenaren, die ter verkiezing voorzitten, zijn binnen het district, waarin zij voorzitten, niet benoembaar.

Leden der Staten-Generaal een ministerieel departement aanvaardende, zijn aan herkiezing onderworpen.

90. De leden der Kamers zijn niet geregtelijk vervolgbaar wegens de advijzen, door hen in de vergadering uitgebragt.

91. Elke Kamer onderzoekt de geloofsbrieven harer nieuw inkomende leden, en beslist de geschillen, welke aangaande die geloofsbrieven of de verkiezing zelve oprijzen.

92. Elke Kamer benoemt haren griffier buiten haar midden.

93. De Staten-Generaal vergaderen ten minste eenmaal 's jaars. Hunne gewone vergadering wordt geopend op den derden Maandag in October.

De Koning roept de buitengewone vergadering bijeen, zoo dikwijls hij zulks noodig oordeelt.

94. De afzonderlijke zittingen der beide Kamers, en even zoo de vereenigde zittingen, worden in het openbaar gehouden.

De deuren worden gesloten, wanneer een tiende gedeelte der aanwezige leden het vordert of de voorzitter het noodig keurt.

De vergadering beslist, of met gesloten deuren zal worden beraadslaagd.

Over de punten, in besloten vergadering behandeld, kan daarin ook een besluit worden genomen.

95. De Staten-Generaal bij overlijden des Konings niet vergaderd zijnde, vergaderen zonder voorafgaande oproeping.

Deze buitengewone vergadering wordt op den vijftienden dag na het overlijden geopend. Zijn de Kamers ontbonden, dan vangt deze termijn aan van den afloop der nieuwe verkiezingen.

96. De vergadering der Staten-Generaal wordt, in vereenigde zitting der beide Kamers, door den Koning, of door eene commissie van zijnentwege, geopend. Zij wordt op dezelfde wijze gesloten, wanneer hij oordeelt, dat het belang van het Rijk niet vordert, de vergadering langer bijeen te houden.

De gewone jaarlijksche vergadering blijft ten minste twintig dagen bijeen, tenzij de Koning gebruik make van het regt, in art. 69 omschreven.

97. Bij ontbinding van eene der Kamers of van beide, sluit de Koning tevens de vergadering der Staten-Generaal.

98. De Kamers mogen noch afzonderlijk, noch in vereenigde zitting, beraadslagen of besluiten, zoo niet meer dan de helft der leden tegenwoordig is.

99. Alle besluiten worden door volstrekte meerderheid der aanwezige leden opgemaakt.

Bij staken van stemmen wordt het nemen van het besluit tot eene volgende vergadering uitgesteld.

In deze, en even zoo in eene voltallige vergadering, wordt, bij staken van stemmen, het voorstel geacht niet te zijn aangenomen.

100. Over alle zaken wordt mondeling en bij hoofdelijke oproeping gestemd, doch bij het doen van keuzen of voordragten van personen bij besloten en ongeteekende briefjes.

101. Bij eene vereenigde zitting worden de beide kamers als slechts éene beschouwd en nemen hare leden, naar willekeur, door elkander plaats. De voorzitter der Eerste Kamer leidt de vergadering.

VIJFDE AFDEELING.

Van de Wetgevende Magt.

102. De wetgevende magt wordt gezamenlijk door den Koning en de Staten-Generaal uitgeoefend.

103. De Koning zendt zijne voorstellen, hetzij van wet, hetzij andere, aan de Tweede Kamer, bij eene schriftelijke boodschap, welke de redenen van het voorstel inhoudt, of door eene commissie.

104. Over eenig ingekomen voorstel des Konings wordt door de volle Kamer niet beraadslaagd, dan nadat het is overwogen in de onderscheidene afdeelingen, waarin al de leden der Kamer zich verdeelen en welke op gezette tijden bij loting vernieuwd worden.

105. De Tweede Kamer heeft het regt, wijzigingen in een voorstel des Konings te maken.

106. Wanneer de Tweede Kamer tot aanneming van het voorstel, hetzij onveranderd, hetzij gewijzigd, besluit, zendt zij het aan de Eerste Kamer met het volgende formulier:

«De Tweede Kamer der Staten-Generaal zendt aan de Eerste Kamer het hiernevensgaande voorstel des Konings, en is van oordeel, dat het, zoo als het dáár ligt, door de Staten-Generaal behoort te worden aangenomen.»

Wanneer de Tweede Kamer tot het niet aannemen van het voorstel besluit, geeft zij daarvan kennis aan den Koning met het volgende formulier:

«De Tweede Kamer der Staten Generaal betuigt den Koning haren dank voor zijnen ijver in het bevorderen van 's Rijks belangen, en verzoekt hem eerbiedig het gedane voorstel in nadere overweging te nemen.»

107. De Eerste Kamer overweegt, met inachtneming van art. 103, het voorstel zoodanig, als het door de Tweede Kamer is aangenomen.

Wanneer zij tot aanneming van het voorstel besluit, geeft zij daarvan kennis aan den Koning en aan de Tweede Kamer met de volgende formulieren:

Aan den Koning.

«De Staten-Generaal betuigen den Koning hunnen dank voor zijnen ijver in het bevorderen van 's Rijks belangen en vereenigen zich met het voorstel, zoo als het dáár ligt.»

Aan de Tweede Kamer.

«De Eerste Kamer der Staten-Generaal geeft aan de Tweede Kamer kennis, dat zij zich heeft vereenigd met het voorstel betrekkelijk . . ., op den . . . . . . aan haar door de Tweede

Kamer toegezonden.»

Wanneer de Eerste Kamer tot niet-aanneming van het voorstel besluit, geeft zij daarvan kennis aan den Koning en aan de Tweede Kamer met de volgende formulieren :

Aan den Koning.

«De Eerste Kamer der Staten-Generaal betuigt den Koning haren dank voor zijnen ijver in het bevorderen van 's Rijks belangen, en verzoekt hem eerbiedig het gedane voorstel in nadere overweging te nemen.»

Aan de Tweede Kamer.

«De Eerste Kamer der Staten-Generaal geeft aan de Tweede Kamer kennis, dat zij den Koning eerbiedig heeft verzocht het voorstel betrekkelijk . . . . , op den . . . . . . aan haar door de Tweede Kamer toegezonden, in nadere overweging te nemen.»

108. De Staten-Generaal hebben het regt, voorstellen van wet aan den Koning te doen.

109. De voordragt daartoe behoort uitsluitend aan de Tweede Kamer, die het voorstel overweegt op gelijke wijze als zulks ten aanzien van 's Konings voorstellen is bepaald, en, na aanneming, aan de Eerste Kamer verzendt met het volgende formulier :

«De Tweede Kamer der Staten-Generaal zendt aan de Eerste Kamer het hiernevens gaande voorstel, en is van oordeel, dat de Staten-Generaal daarop 's Konings bewilliging behooren te verzoeken.»

110. Wanneer de Eerste Kamer, na daarover op de gewone wijze te hebben beraadslaagd, het voorstel goedkeurt, zendt zij het aan den Koning met het volgende formulier:

«De Staten-Generaal oordeelende, dat het nevensgaande voorstel zou kunnen strekken tot bevordering van 's Rijks belangen, verzoeken eerbiedig daarop 's Konings bewilliging.»

Voorts geeft zij daarvan kennis aan de Tweede Kamer met het volgende formulier:

«De Eerste Kamer der Staten-Generaal geeft kennis aan de Tweede Kamer, dat zij zich heeft vereenigd met het van haar op den . . . . . . ontvangen voorstel betrekkelijk . . . . . . en daarop namens de Staten-Generaal 's Konings bewilliging heeft verzocht.»

Wanneer de Eerste Kamer het voorstel niet goedkeurt, zoo geeft zij daarvan kennis aan de Tweede Kamer met het volgende formulier:

«De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft geene genoegzame reden gevonden om op het hiernevens teruggaande voorstel 's Konings bewilliging te verzoeken.»

111. Andere voordragten, dan voorstellen van wet, kunnen door elke Kamer afzonderlijk aan den Koning worden gedaan.

112. De Koning doet den Staten-Generaal zoo spoedig mogelijk kennis dragen, of hij een voorstel van wet, door hen aangenomen, al dan niet goedkeurt. Die kennisgeving geschiedt met een der volgende formulieren :

«De Koning bewilligt in het voorstel.»

of

«De Koning houdt het voorstel in overweging.»

113. Alle voorstellen van wet, door den Koning en de beide Kamers der Staten-Generaal aangenomen, verkrijgen kracht van wet en worden door den Koning afgekondigd.

De wetten zijn onschendbaar.

114. De wijze van afkondiging der wetten, en de tijd wanneer zij verbindende zijn, worden door de wet geregeld.

Het formulier van afkondiging is het volgende :

«Wij enz., Koning der Nederlanden, enz.

«Allen, die dezen zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten :

«Alzoo wij in overweging genomen hebben, dat . . . . (de beweegredenen der wet) ; »

«Zoo is het dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze ; »

(De inhoud der wet.)

«Gegeven . . . .»

115. Ten aanzien der algemeene maatregelen van inwendig bestuur van den Staat, zoo in Europa als in zijne bezittingen in andere werelddeelen, bepaalt de wet insgelijks de wijze van afkondiging en het tijdstip, waarna zij zullen werken.

116. Eene wet, die niet uitdrukkelijk zegt, dat zij ook op de bezittingen in andere werelddeelen moet worden toegepast, wordt geacht enkel voor het Rijk in Europa te zijn gemaakt.

ZESDE AFDEELING.

Van de begrooting.

117. De begrootingen van alle uitgaven en van alle inkomsten des Rijks worden vastgesteld door de wet

118. De Tweede Kamer ontvangt van wege den Koning het ontwerp dezer begrootingen jaarlijks, in de gewone vergadering, althans twaalf maanden vóór den aanvang van het jaar, waarvoor zij moeten dienen.

119. Geen hoofdstuk der begrooting van uitgaven kan meer dan die voor één departement van algemeen bestuur behelzen.

Ieder hoofdstuk wordt in een of meer ontwerpen van wet vervat. Door zoodanige wet kan overschrijving worden toegestaan.

120. De algemeene jaarlijksche begrootings-wetten van uitgaven werken, eerst nadat de middelen tot dekking dier uitgaven zijn vastgesteld.

121. De verantwoording van de Staats-uitgaven en inkomsten wordt, onder overlegging van de door de Rekenkamer goedgekeurde rekening, aan de Staten-Generaal gedaan.

Het slot der rekening wordt door de wet vastgesteld.

VIERDE HOOFDSTUK.

Van de Provinciale Staten en de Gemeentebesturen.

EERSTE AFDEELING.

Van de zamenstelling der Provinciale Staten.

122. De leden der Provinciale Staten worden voor zes jaren onmiddellijk door de ingezetenen, bezittende de vereischten, in art. 75 vermeld, naar de bepalingen der wet gekozen.

De helft dier leden treedt om de drie jaren af.

123. Niemand kan te gelijk lid zijn der Staten van meer dan ééne provincie.

124. De leden der Provinciale Staten leggen, bij het aanvaarden hunner betrekking, ieder op de wijze zijner godsdienstige gezindheid, den volgenden eed of gelofte af :

«Ik zweer (beloof) trouw aan de Grondwet en aan de wetten des Rijks.»

«Zoo waarlijk helpe mij God almagtig!» («Dat beloof ik!»)

Zij worden tot dien eed (gelofte) toegelaten, na alvorens te hebben afgelegd den eed (verklaring en gelofte) van zuivering, hierboven in art. 82 voor de leden der Staten-Generaal bepaald.

125. De Staten vergaderen zoo dikwerf in het jaar als de wet bepaalt, en bovendien wanneer zij door den Koning buitengewoon worden bijeengeroepen.

De vergaderingen zijn openbaar, met hetzelfde voorbehoud als ten aanzien van de vergadering der Kamers van de Staten-Generaal is bepaald in art. 94.

126. De leden der Staten stemmen, elk volgens eed en geweten, zonder last van of ruggespraak met hen, die hen benoemen.

127. Omtrent het beraadslagen en stemmen gelden de regels, in artt. 98—100 ten aanzien van de Kamers der Staten-Generaal voorgeschreven.

TWEEDE AFDEELING.

Van de magt der Provinciale Staten.

128. De Staten dragen de kosten van hun bestuur, voor zooveel het Rijksbestuur is, aan den Koning voor, die ze, ingeval van goedkeuring, op de begrooting der Staatsbehoeften brengt.

De begrooting der enkel provinciale en huishoudelijke uitgaven, door de Staten opgemaakt, vereischt 's Konings goedkeuring.

Provinciale belastingen tot dekking dezer uitgaven, door de Staten aan den Koning voorgedragen, vereischen bekrachtiging door de wet.

129. De Staten worden belast met de uitvoering der wetten en koninklijke bevelen, betrekkelijk tot die takken van algemeen binnenlandsch bestuur, welke de wet zal aanwijzen, en zoodanige andere bovendien, welke de Koning goedvindt hun op te dragen.

130. Aan de Staten wordt de regeling en het bestuur van het provinciaal huishouden door de wet overgelaten.

Behoudens de voorschriften in art. 128, moeten alle zoodanige reglementen en verordeningen, als zij voor het algemeen provinciaal belang noodig oordeelen te maken, aan de goedkeuring van den Koning worden onderworpen.

Zij zorgen, dat de doorvoer door, de uitvoer naar en de invoer uit andere provinciën geene belemmering ondergaan.

131. Zij trachten alle geschillen tusschen gemeentebesturen in der minne te doen bijleggen. Indien zij daarin niet slagen, dragen zij het geval, zoo het een geschil van bestuur betreft, aan den Koning ter beslissing voor.

132. De Koning heeft het vermogen, de besluiten der Staten, die met de algemeene wetten of het algemeen belang strijdig mogten zijn, te schorsen en buiten effect te stellen.

133. De Staten kunnen de belangen van hunne provinciën en van hare ingezetenen bij den Koning en bij de Staten-Generaal voorstaan.

134. De wijze, waarop het gezag en de magt, aan de Provinciale Staten opgedragen, worden uitgeoefend, wordt door de wet geregeld.

135. De Staten benoemen uit hun midden een collegie van Gedeputeerde Staten, waaraan, volgens de regels, door de wet te stellen, de dagelijksche leiding en uitvoering van zaken worden opgedragen, en zulks, hetzij de Staten zijn vergaderd of niet.

136. De Koning stelt in alle provinciën commissarissen aan, met de uitvoering zijner bevelen en met het toezigt op de verrigtingen der Staten belast.

Deze commissarissen zitten voor in de vergadering der Staten en in die der Gedeputeerde Staten, en hebben stem in laatstgenoemd collegie.

DERDE AFDEELING.

Van de gemeentebesturen.

137. De zamenstelling, inrigting en bevoegdheid der gemeentebesturen worden, nadat de Provinciale Staten zijn gehoord, door de wet geregeld, met inachtneming der voorschriften, in de volgende artikelen vervat.

138. Aan het hoofd der gemeente staat een raad, welks leden onmiddellijk door de ingezetenen, op de wijze, door de wet te regelen, voor een bepaald aantal jaren worden verkozen.

De voorzitter wordt door den Koning ook buiten de leden van den Raad benoemd, en ook door hem ontslagen.

Om kiezer in eene gemeente te zijn, moet men de vereischten bezitten, in art. 75 gevorderd; de belasting-som, däár bepaald, wordt echter op de helft gebragt.

139. Aan den Raad wordt de regeling en het bestuur van de huishouding der gemeente overgelaten. Op de verordeningen, welke hij te dien aanzien maakt, en aan de Provinciale Staten moet mededeelen, is art. 132 van toepassing.

140. De besluiten der gemeente-besturen, rakende de beschikking over gemeente-eigendom en zoodanige andere burgerlijke regtshandelingen, welke de wet aanwijst, alsmede de begrootingen van inkomsten en uitgaven, worden aan de goedkeuring der Provinciale Staten onderworpen.

141. Het besluit van een gemeentebestuur tot oplegging eener belasting wordt voorgedragen aan de Provinciale Staten, die van hun onderzoek verslag doen aan den Koning, zonder wiens goedkeuring geene plaatselijke belasting kan worden ingevoerd.

De wet geeft algemeene regels ten aanzien der plaatselijke belastingen.

142. Zij regelt ook het opmaken der begrootingen en het opnemen en sluiten der plaatselijke rekeningen.

143. De gemelde besturen kunnen de belangen van hunne gemeenten en van hare ingezetenen voorstaan bij den Koning en bij de Staten der provincie, waartoe zij behooren.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Van de justitie.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene beschikkingen.

Art. 144. Er wordt alom in de Nederlanden regt gesproken in naam des Konings.

145. Er is een algemeen wetboek van burgerlijk regt, van koophandel, van strafregt, van burgerlijke regts- en strafvordering en van de zamenstelling der regterlijke magt.

De wet regelt insgelijks het regtsgebied over het krijgsvolk.

Zij regelt ook de regtspraak over geschillen en overtredingen in zake aller belastingen.

146. Niemand kan van zijn eigendom worden ontzet, dan ten algemeenen nutte en tegen voorafgaande schadeloosstelling.

De wet verklaart vooraf, dat het algemeen nut de onteigening vordert.

Eene algemeene wet regelt de uitzondering op het vereischte van zoodanige verklaring ten behoeve van vestingbouw en den aanleg, het herstel of onderhoud van dijken, bij besmetting en andere dringende omstandigheden.

De bovengenoemde vereischten van voorafgaande verklaring door eene wet en van voorafgaande schadeloosstelling kunnen niet worden ingeroepen, wanneer oorlog, brand of watersnood eene onverwijlde inbezitneming vorderen. Het regt van den onteigende op schadeloosstelling wordt hierdoor echter niet verkort.

147. Alle twistgedingen over eigendom of daaruit voortspruitende regten, over schuldvordering en andere burgerlijke regten behooren bij uitsluiting tot de kennis van de regterlijke magt

Aan haar behoort insgelijks, behoudens de uitzonderingen, door de wet te bepalen, de beslissing over burgerschapsregten.

148. De regterlijke magt wordt alleen uitgeoefend door regterlijke collegiën, welke de wet instelt.

149. Niemand kan tegen zijnen wil worden afgetrokken van den regter, dien de wet hem toekent.

De wet regelt de wijze, waarop geschillen over bevoegdheid, tusschen de administrative en regterlijke magt ontstaan, worden beslist.

150. Behalve het geval, dat niemand op heeter daad wordt betrapt, en de gevallen, in de wet voor het krijgsvolk bepaald, mag niemand in hechtenis worden genomen, dan op een bevel van den regter, dat de redenen der aanhouding vermeldt, en bij of onmiddellijk na de aanhouding moet worden beteekend aan dengene, tegen wien het is gerigt.

De wet bepaalt den vorm van dit bevel, en den tijd, binnen welken alle aanklagten moeten worden verhoord.

151. Wanneer een ingezeten, in buitengewone omstandigheden, door het politiek gezag is gearresteerd, is hij, op wiens bevel zoodanige arrestatie plaats heeft gehad, gehouden daarvan terstond kennis te geven aan den plaatselijken regter, en hem voorts den gearresteerde binnen den tijd van drie dagen over te leveren.

De criminele regtbanken zijn verpligt, elke in haar ressort, te zorgen, dat zulks stiptelijk worde nagekomen.

152. Niemand mag de woning eens ingezeten diens ondanks binnentreden, dan op last eener magt, door de wet bevoegd verklaard dien last te geven, en volgens de vormen, in die wet bepaald.

153. Het geheim der aan de post of andere openbare instelling van vervoer toevertrouwde brieven is onschendbaar, behalve op last des regters, in de gevallen, in de wet omschreven.

154. Op geene misdaad mag als straf gesteld worden de verbeurdverklaring der goederen, den schuldige toebehoorende.

155. Alle vonnissen moeten de gronden, waarop zij rusten, en in strafzaken de artikelen der wet, waarop de veroordeeling rust, vermelden, en met open deuren worden uitgesproken.

TWEEDE AFDEELING.

Van den Hoogen Raad en de Regterlijke Collegiën.

156. Er bestaat voor het geheele Rijk een opperste geregtshof, onder den naam van Hoogen Raad der Nederlanden, waarvan de leden door den Koning, zooveel mogelijk uit de verschillende provinciën, worden benoemd.

157. De leden der Staten-Generaal, de hoofden der ministeriële departementen, de gouverneurs-generaal of de hooge ambtenaren, onder een anderen naam met gelijke magt bekleed in de koloniën of bezittingen des Rijks in andere werelddeelen, de leden van den Raad van State en de commissarissen des Konings in de provinciën staan, wegens ambtsmisdrijven, ter vervolging hetzij van Koningswege, hetzij van wege de Tweede Kamer, te regt voor den Hoogen Raad.

158. De wet bepaalt, welke andere ambtenaren en leden van hooge collegiën, wegens ambtsmisdrijven, voor den Hoogen Raad te regt staan.

159. De Hooge Raad oordeelt over alle actiën, waarin de Koning, de leden van het Koninklijk Huis of de Staat als gedaagden worden aangesproken, met uitzondering der reële actiën, die voor den gewonen regter worden behandeld.

160. De Hooge Raad heeft het toezigt op den geregelden loop en de afdoening van regtsgedingen, alsmede op het nakomen der wetten bij alle regterlijke collegiën. Hij kan hunne handelingen, beschikkingen en vonnissen, wanneer die met de wetten strijdig zijn, vernietigen en buiten werking stellen, volgens de bepaling, door de wet daaromtrent te maken.

161. De leden en de procureur-generaal bij den Hoogen Raad, de leden van de geregtshoven, zoo die er zijn, en van de regtbanken van eersten aanleg worden voor hun leven aangesteld.

Al dezen en de zoodanigen, die voor een bepaalden tijd zijn aangesteld, kunnen worden afgezet of ontslagen door regterlijke uitspraak, in de gevallen, in de wet te bepalen. Zij kunnen, op eigen verzoek, door den Koning worden ontslagen.

ZESDE HOOFDSTUK.

Van de Godsdienst.

Art. 162. Ieder belijdt zijne godsdienstige meeningen met volkomen vrijheid.

163. Aan alle kerkgenootschappen in het Rijk wordt gelijke bescherming verleend.

164. De belijders der onderscheidene godsdiensten genieten allen dezelfde burgerlijke en burgerschapsregten, en hebben gelijke aanspraak op het bekleeden van waardigheden, ambten en bedieningen.

165. Alle openbare godsdienstoefening binnen gebouwen en besloten plaatsen wordt toegelaten, behoudens de noodige maatregelen ter verzekering der openbare orde en rust.

Onder dezelfde bepaling blijft de openbare godsdienstoefening buiten de gebouwen en besloten plaatsen geoorloofd, waar zij thans naar de wetten en reglementen is toegelaten.

166. De tractementen, pensioenen en andere inkomsten, van welken aard ook, thans door de onderscheiden godsdienstige gezindheden of derzelver leeraars genoten wordende, blijven aan dezelve gezindheden verzekerd.

Aan de leeraars, welke tot nog toe uit 's Lands kas geen, of een niet toereikend tractement genieten, kan een tractement toegelegd of het bestaande vermeerderd worden.

167. De Koning waakt, dat alle kerkgenootschappen zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat.

168. De tusschenkomst der regering wordt niet vereischt bij de briefwisseling met de hoofden der onderscheidene kerkgenootschappen, noch, behoudens verantwoordelijkheid volgens de wet, bij de afkondiging van kerkelijke voorschriften.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Van de Finantiën.

Art. 169. Geene belastingen kunnen ten behoeve van 's Lands kas worden geheven, dan uit kracht van eene wet.

170. Geene privilegiën kunnen in het stuk van belastingen worden verleend.

171. De verbindtenissen van den Staat jegens zijne schuldeischers worden gewaarborgd. De schuld wordt jaarlijks in overweging genomen ter bevordering der belangen van de schuldeischers van den Staat.

172. Het gewigt, de gehalte en de waarde der muntspeciën worden door de wet geregeld.

173. Het toezigt en de zorg over de zaken van de munt, met den aankleve van dien, en de beslissing der geschillen over het allooi, essai en wat dies meer zij, worden opgedragen aan een collegie onder den titel van Raden en Generaalmeesters van de Munt, volgens zoodanige voorschriften, als door de wet worden vastgesteld

De Raden en Generaalm. worden door den Koning benoemd.

174. Er is eene Algemeene Rekenkamer, welker taak door de wet wordt geregeld.

Zij is inzonderheid belast met het staven van de cijfers der rekening, die volgens art. 121 aan de Staten-Generaal moet worden overgelegd.

Bij vacature zendt de Tweede Kamer der Staten-Generaal eene opgave van drie personen aan den Koning, die daaruit kiest.

Op de leden der Rekenkamer, wier bezoldiging wordt geregeld door de wet, is art. 161 van toepassing.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Van de Defensie.

Art. 175. Het dragen der wapenen tot handhaving der onafhankelijkheid van den Staat en tot beveiliging van zijn grondgebied, zoowel te land als ter zee, blijft een der eerste pligten van alle ingezetenen.

176. De Koning zorgt, dat er ten allen tijde eene toereikende zee- en landmagt onderhouden worde, aangeworven uit vrijwilligers, hetzij inboorlingen of vreemdelingen, om te dienen in of buiten Europa naar de omstandigheden.

177. Vreemde troepen worden niet dan met gemeen overleg des Konings en der Staten-Generaal in dienst genomen.

178. Er is steeds eene nationale militie, zoo veel mogelijk zamen te stellen uit vrijwilligers, om te dienen, hetzij te land, hetzij ter zee, op de wijze, in de wet bepaald.

179. Bij gebrek aan genoegzame vrijwilligers wordt de militie voltallig gemaakt door loting uit de ingezetenen, die op den eersten Januarij van elk jaar in hun twintigste jaar zijn. De inschrijving geschiedt een jaar te voren.

180. Zij, die aldus in de militie te land zijn ingelijfd, worden, in vredestijd, na eene vijfjarige dienst ontslagen.

Voor hen, die in de zeedienst worden opgenomen, wordt een korter diensttijd door de wet bepaald.

Is de Staat in oorlog of in andere buitengewone omstandigheden, zoo kan eene wet, jaarlijks te vernieuwen, hen tot langere dienst verpligten.

181. De militie te land komt, in gewone tijden, jaarlijks eenmaal te zamen, om, gedurende niet langer dan zes weken, in den wapenhandel te worden beoefend. De ligting van het loopende jaar kan tot eerste oefening hoogstens twaalf maanden onder de wapenen gehouden worden.

De Koning kan een deel, door de wet te bepalen, doen zamenblijven.

182. In geval van oorlog of andere buitengewone omstandigheden, kan de Koning de militie te land, hetzij geheel hetzij ten deele, buitengewoon bijeenroepen.

Tenzelfden tijd roept de Koning de Staten-Generaal bijeen, opdat eene wet het zamenblijven der militie zooveel noodig bepale.

183. De loteling bij de militie te land mogen niet dan met hunne toestemming naar de overzeesche bezittingen worden gezonden.

184. De verpligte dienst ter zee wordt door de wet op de militie geregeld.

185. Alle kosten voor de legers van het Rijk worden uit 's Lands kas voldaan.

De inkwartieringen en het onderhoud van het krijgsvolk, de transporten en leverantiën, van welken aard ook, voor 's Konings legers of vestingen gevorderd, kunnen niet ten laste van één of meer inwoners of gemeenten worden gebragt.

Het Rijk verleent daarvoor schadeloosstelling op den voet, in de reglementen bepaald.

De uitzonderingen voor tijden van oorlog regelt de wet.

186. In de gemeenten worden schutterijen opgerigt.

Zij dienen in tijd van gevaar en oorlog tot verdediging des vaderlands en ten allen tijde tot behoud der inwendige rust.

187. De sterkte en inrigting der militie en der schutterijen worden geregeld door de wet.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Van den Waterstaat.

188. De Koning heeft het oppertoezigt over alles wat betreft den waterstaat, de wegen en bruggen daaronder begrepen, zonder onderscheid of de kosten daarvan worden betaald uit 's Lands kas of op eene andere wijze gevonden.

189. De wet regelt het algemeene en het bijzondere bestuur van den waterstaat in den bovengemelden omvang.

190. De Provinciale Staten hebben binnen hunne provinciën het toezigt op alle wateren, bruggen en wegen, waterwerken en waterschappen; zij zijn bevoegd, onder goedkeuring des Konings, in de bestaande inrigtingen en reglementen der waterschappen, behoudens de bepalingen der twee voorgaande artikelen, veranderingen te maken. Deze waterschappen kunnen aan de Staten voordragten tot zulke veranderingen doen.

TIENDE HOOFDSTUK.

Van het Onderwijs en het Armbestuur.

191. De inrigting van het openbaar onderwijs wordt, met eerbiediging van ieders godsdienstige begrippen, door de wet geregeld.

Het geven van onderwijs is vrij, behoudens het toezigt der overheid, en bovendien, voor zoover het middelbaar en lager onderwijs betreft, behoudens het onderzoek naar de bekwaamheid en zedelijkheid des onderwijzers, het een en ander door de wet te regelen.

De Koning doet van den staat der hooge, middelbare en lagere scholen jaarlijks een uitvoerig verslag aan de Staten-Generaal geven.

192. Het armbestuur is een onderwerp van aanhoudende zorg der regering, en wordt door de wet geregeld. De Koning doet van de verrigtingen dienaangaande jaarlijks een uitvoerig verslag aan de Staten-Generaal geven.

ELFDE HOOFDSTUK.

Van veranderingen en bijvoegselen.

193. Ingeval de Grondwet eenige verandering of bijvoeging behoeft, wordt zulks door eene wet verklaard, en de verandering of bijvoeging zelve duidelijk aangewezen en uitgedrukt.

194. Bij afkondiging dier wet, welke tevens den tijd der nieuwe verkiezingen voor de Kamers in dubbelen getale bepaalt, worden de bestaande ontbonden.

195. Tot overweging der bij die wet voorgestelde veranderingen komen deze Kamers zamen in vereenigde zittingen. De Koning benoemt den voorzitter.

De vergadering mag over de voorstellen geen besluit nemen, tenzij twee derden harer leden tegenwoordig zijn.

De besluiten worden door eene meerderheid van twee derden der aanwezige leden opgemaakt. Zij strekken, om de veranderingen, zoo als zij zijn voorgesteld, aan te nemen of af te keuren.

Voor het overige wordt gevolgd hetgeen over het maken van wetten is bepaald, met dien verstande, dat op de vereenigde vergadering van toepassing is hetgeen art. 104 ten aanzien der beide Kamers afzonderlijk voorschrijft.

196. Na aanneming of afkeuring der veranderingen in de Grondwet worden de Kamers ontbonden en aanstonds nieuwe verkiezingen bevolen.

197. Geene verandering in de Grondwet of in de erfopvolging mag gedurende een regentschap worden gemaakt.

198. De veranderingen of bijvoegselen in de Grondwet, door den Koning en de Staten-Generaal vastgesteld, worden plegtig afgekondigd, en bij de Grondwet gevoegd.

ADDITIONNELE ARTIKELEN.

Art. 1. Alle bestaande autoriteiten blijven voortduren, totdat zij door andere, volgens deze Grondwet, zijn vervangen.

2. Allen, die, uit kracht der bepalingen van de Grondwet of van andere wetten, voor hun leven waren aangesteld, en wier betrekking, ten gevolge der herziening of der uit kracht daarvan in te voeren orde, komt te vervallen, blijven twee derden genieten der vaste jaarwedde of retributie, hun, onder welken naam ook, verleend.

Tot eene nieuwe betrekking geroepen, genieten zij daarenboven een vierde der op die betrekking gestelde bezoldiging, tenzij deze bezoldiging meer bedrage dan de bovengenoemde twee derden, in welk geval zij die bezoldiging zonder meer genieten.

3. Alle op het oogenblik der afkondiging van de veranderingen in de Grondwet verbindende wetten, reglementen en besluiten worden gehandhaafd, totdat zij, overeenkomstig de nieuwe grondwettige orde, achtervolgens door andere worden vervangen.

4. De heerlijke regten, betreffende voordragt of aanstelling van personen tot openbare betrekkingen, zijn afgeschaft.

De opheffing der overige heerlijke regten en de schadeloosstelling der eigenaren kunnen door de wet worden vastgesteld en geregeld

5. De voorstellen

1°. der wet, regelende het kiesregt en de benoeming van afgevaardigden ter Eerste en Tweede Kamer,

2°. van provinciale en gemeentewet;

worden voorgedragen in de eerste zitting der Staten-Generaal, volgende op de afkondiging der veranderingen in de Grondwet.

De ontwerpen van wet, betreffende de verantwoordelijkheid der ministers, de nieuwe regterlijke inrigting, het onderwijs en armbestuur, en tot uitoefening van het regt van vereeniging en vergadering, worden zoo mogelijk in diezelfde zitting, en in allen geval niet later dan in de daarop volgende, voorgesteld.

De wetten op het beleid der regering in de koloniën worden binnen drie jaren na de afkondiging dezer veranderingen in de Grondwet voorgedragen.

6 bevat het voorloopig kiesreglement.

VOORLOOPIG KIESREGLEMENT.

Art. 1. Na de afkondiging der veranderingen in de Grondwet houden beide Kamers der Staten-Generaal van regtswege op te bestaan met den dag der opening der nieuwe Kamers.

De afkondiging wordt geacht te hebben plaats gehad op den dag der uitgifte van het *Staatsblad*, waarin deze veranderingen zijn opgenomen.

2. De leden der nieuwe Kamers worden gekozen, ten getale van 66 voor de Tweede en van 33 voor de Eerste Kamer, door kiezersvergaderingen, bestaande uit hen, die, volgens de bestaande reglementen voor de stedelijke besturen en op de zamenstelling der Provinciale Staten, de vereischten bezitten, om tot kiezers te worden benoemd.

Geene redenen van uitsluiting komen in aanmerking, dan die in art. 3 der reglementen voor het bestuur der steden en in art. 21 der reglementen omtrent de zamenstelling der Staten van de provinciën ten opzigte der stemgeregtigden zijn vastgesteld.

3. Terstond na de afkondiging boven gemeld houden de hoofden der plaatselijke besturen zich bezig met de herziening der laatst vastgestelde lijsten van hen, die de vereischten bezitten om tot kiezers te worden benoemd. Zij doen die, herzien, vóór den vijftienden dag na gemelde afkondiging, ter inzage van het publiek leggen.

4. Binnen acht dagen na de kennisgeving, dat de lijsten ter inzage zijn gelegd, dienen de ingezetenen hunne bezwaren, in geschrift, vrij van zegel, aan het plaatselijk bestuur in.

5. Over deze bezwaren en de juistheid der lijsten in het algemeen wordt door den stedelijken of gemeenteraad ten spoedigste beslist; zoodat de lijsten vóór den veertigsten dag na de afkondiging, in art. 1 vermeld, kunnen zijn gesloten, en op nieuw ter algemeene kennisneming gelegd, met bekendmaking daarvan.

6. De gemeente-besturen ten platten lande zenden binnen vier en twintig uren afschrift der geslotene lijsten aan het bestuur der hoofdplaats van het kiesdistrict, waarin hunne gemeenten zijn gelegen.

7. De kiezersvergaderingen worden, na voorafgaande oproeping der kiezers, gehouden, in de steden, en ten platten lande in de hoofdplaatsen der tegenwoordige kiesdistricten, vóór den vijftigsten dag na de afkondiging, in art. 1 vermeld.

De Gedeputeerde Staten kunnen, ten gerieve der kiezers, onderkiesdistricten aanwijzen. Het openen der stembiljetten geschiedt echter alleen in de hoofdplaats der kiesdistricten.

Elk kiezer ontvangt, nevens zijn brief van oproeping, twee stembriefjes ter invulling.

8. Het hoofd van het plaatselijk bestuur, of die hem volgens de reglementen bij ontstentenis vervangt, is voorzitter der vergadering, de twee jongste leden van den stedelijken of gemeenteraad zijn stemopnemers; één der laatsten teekent de namen van elken kiezer, die een stembiljet in de bus komt doen, de ander, bij het ledigen der bus, de uitgebragte stemmen op.

9. Na afloop der stem-opneming wordt het proces-verbaal, staande de vergadering, opgemaakt, en, na voorlezing, door den voorzitter met de twee stemopnemers geteekend.

Het behelst:

1°. de namen der kiezers, die gestemd hebben;

2°. de namen der personen, op wie stemmen zijn uitgebragt, en het getal der op ieder uitgebragte stemmen.

De tegenwoordig zijnde kiezers kunnen besluiten, dat alleen het tweede gedeelte zal worden voorgelezen.

10. Afschrift van het proces-verbaal wordt aanstonds ter inzage gelegd van elk ingezeten; het oorspronkelijke binnen vier en twintig uren aan de Gedeputeerde Staten der provincie gezonden, en, bij uittreksel, hetzij in een openbaar nieuwspapier hetzij afzonderlijk, gedrukt.

11. Er zijn twee stembussen; ééne voor de verkiezing van leden der Tweede, de andere voor die van leden der Eerste Kamer.

12. Elk kiezer benoemt twee afgevaardigden ter Tweede, en éénen ter Eerste Kamer.

13. Elke provincie wordt, behoudens het bepaalde in alinea 2 van art. 7, verdeeld in zooveel hoofdkiesdistricten, als de bevolking het getal van 90,000 malen bevat. Te weten:

Noord-Braband in 4, Gelderland in 4, Zuid-Holland in 6, Noord-Holland in 5, Zeeland in 2, Utrecht in 2, Vriesland in 3, Overijssel in 2, Groningen in 2, Drenthe in 1, Limburg in 2, te zamen 33.

14. De namen van hen, op wie binnen elk hoofdkiesdistrict stemmen zijn uitgebragt, en het getal dier stemmen worden door de Gedeputeerde Staten vergaderd, en, door afzonderlijk proces-verbaal voor elk hoofdkiesdistrict, zoo spoedig mogelijk openbaar gemaakt.

15. Hij, die in elk hoofdkiesdistrict de meeste stemmen heeft, is tot afgevaardigde benoemd.

Hij, die in elk hoofdkiesdistrict, voor het lidmaatschap der Tweede Kamer, na den eerstbenoemde de meeste stemmen heeft, is de tweede benoemde afgevaardigde.

Bij gelijkheid van stemmen is de oudste in jaren benoemd.

16. Hij, die volgens het voorgaande artikel is gekozen, ontvangt van de Gedeputeerde Staten een door den voorzitter geteekend uittreksel uit het in art. 14 bedoelde procesverbaal, waaruit blijkt, hoe de stemmen verdeeld zijn geweest.

Dit uittreksel is de geloofsbrief van den afgevaardigde, waarnevens hij aan de Kamer overlegt:

1°. een uittreksel uit de registers van geboorte of, bij gemis, eene acte van bekendheid, waaruit tijd en plaats zijner geboorte blijken;

2°. eene verklaring van het hoofd van het bestuur zijner woonplaats, ten blijke, dat hij is ingezeten van het Rijk;

3°. eene door hem zelven af te geven verklaring, vermeldende alle openbare betrekkingen, die hij bekleedt.

17. De gekozene, niet genegen om de benoeming aan te nemen, geeft daarvan ten spoedigste kennis aan de Gedeputeerde Staten, welke de plaatselijke besturen van het hoofdkiesdistrict gelasten, binnen den kortst mogelijken tijd eene nieuwe verkiezing te doen plaats hebben.

18. Hij, die in meer dan één hoofdkiesdistrict, of te gelijk voor de Tweede en Eerste Kamer is gekozen, verklaart, dadelijk na ontvangst van het in art. 16 bedoelde uittreksel, schriftelijk aan de Gedeputeerde Staten, welke dier benoemingen hij aanneemt. De Gedeputeerde Staten nemen hierop, voor de andere plaats, gelijken maatregel, als in het geval van het voorgaande artikel.

19. Om tot lid der Tweede Kamer verkiesbaar te zijn, wordt alleen vereischt, dat men Nederlander, ingezeten van het Rijk, in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsregten zij, en den ouderdom van dertig jaren hebbe vervuld.

20. Verkiesbaarheid tot lid der Eerste Kamer vereischt het bezit derzelfde voorwaarden, en daar te boven dat men in 's Rijks directe belastingen, met uitzondering van het patentregt, in hoofdsom en Rijks opcenten ten minste tusschen *f* 500 en *f* 1200 drage, naar de provinciale onderscheiding, in bijgevoegde tabel aangewezen. Namelijk in:

Zuid- en Noord-Holland en Vriesland *f* 1200, Utrecht en Zeeland *f* 1000, Gelderland en Limburg *f* 800, Noord-Braband en Overijssel *f* 700. Groningen *f* 600, Drenthe *f* 500.

21. In elke provincie houden de Gedeputeerde Staten zich, terstond na afkondiging der veranderingen in de Grondwet, bezig met opmaking van de lijst van hen, die, naar het voorgaande artikel, tot afgevaardigden der Eerste Kamer verkiesbaar zijn. Deze lijst vermeldt bij elken naam het geboortejaar van den verkiesbare, en de plaatsen, waar hij zijne belastingen betaalt.

22. De lijst wordt, bij afschrift, in alle steden en hoofdplaatsen van kiesdistricten der provincie gedurende acht dagen ter visie gelegd.

23. Bezwaren tegen de lijst moeten binnen acht dagen, in geschrift, vrij van zegel, aan de Gedeputeerde Staten zijn ingediend.

24. De Gedeputeerde Staten de lijst, na onderzoek der bezwaren, zoo als zij zullen vinden te behooren, hebbende verbeterd, sluiten die vóór den vijftienden dag na afloop van den termijn, in het vorige artikel bepaald.

Zij brengen de gesloten lijst terstond door middel van het provinciale blad of een openbaar nieuwspapier ter kennis van het publiek.

25. Vóór de opening der Eerste Kamer van de Staten-Generaal benoemt de Koning haren voorzitter.

Bij het openen der Tweede Kamer bekleedt de oudste van jaren den voorzittersstoel.

In beide Kamers benoemen de voorzitters drie commissiën, elke van drie leden, tot onderzoek der geloofsbrieven. Na afloop van dat onderzoek in de Tweede Kamer, althans zooveel het zonder uitstel kan worden ten einde gebragt, maakt deze Kamer, uit de toegelatene afgevaardigden zamengesteld, eene lijst op van drie leden, aan den Koning ter benoeming van haren voorzitter aan te bieden.

Beide Kamers houden zich, totdat zij nieuwe bepalingen hebben vastgesteld, aan de laatstvastgestelde reglementen van orde der vorige Kamers.

26. Aan Gedeputeerde Staten der onderscheidene provinciën wordt overgelaten alle zoodanige maatregelen te nemen, als tot de rigtige uitvoering van dit voorloopig kiesreglement vereischt worden.

Nog is ontvangen eene koninklijke boodschap, ten geleide van een wets-ontwerp tot afschaffing der straffen van geeseling en brandmerk. — Verzending aan de afdeelingen.

Aan de Kamer is mededeeling gedaan van onderscheidene stukken en missives, die sedert de laatste vergadering zijn ingekomen. Onder anderen is ontvangen eene missive van den heer *Beerenbroek*, die verzoekt, om, uit hoofde der hem opgedragene betrekking van 's Konings commissaris voor de Duitsche Bondszaken in Limburg, te worden ontslagen als lid van de commissie tot de verzoekschriften. Aan dat verzoek wordt voldaan, en dienvolgens de heer *Storm van 's Gravesande* in zijne plaats tot lid dier commissie benoemd.

Wordt mededeeling gedaan van een zeer groot aantal ingekomen verzoekschriften, zoowel voor als tegen de meeste der hoofdbeginselen van het ontwerp der gewijzigde Grondwet, dat door de Staats-commissie in April ll. aan den Koning werd aangeboden. De voorlezing dier lijst heeft ruim een half uur geduurd. — Alle deze adressen worden aan de daartoe bestemde commissie gezonden, die daarop nader verslag zal doen.

Onder de ingekomen stukken merkt men op eene missive van den tijdelijken minister van Finantiën, waarbij mededeeling wordt gedaan van eene op 's Rijks kosten vervaardigde algemeene statistiek van den handel en de scheepvaart over den jare 1846. Plaatsing in de boekerij.

De voorzitter geeft kennis, dat tot rapporteurs over het ontwerp tot indiensthouding van de manschappen der ligting van de Nationale Militie over 1843 zijn benoemd de heeren: *Enschedé*, *Hooft*, *van Panhuys*, *Gevers* en *van Rosenthal*.

Daarna wordt de vergadering gescheiden.

Te 's Gravenhage, bij GEBROEDERS BELINFANTE.